

รายงานการวิจัย

การพัฒนาความมีน้ำใจของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์โดยใช้สุนทรียสนทนา
ร่วมกับกิจกรรมจิตสาธารณะ

**Development of Hospitality Mind (Kwam-Mee-Namjai) of Liberal Arts'
Students through the Combination of Positive Dialogue and
Public-minded Activity**

วรรณวดี แก้วประพันธ์	Wassawadee Kaewprapan
วิไลลักษณ์ เกตุแก้ว	Wilailak Khetkhaw
พัชรินทร์ ชังมะ	Patcharin KANGKHA

คณะศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
งบประมาณเงินรายได้ ประจำปี พ.ศ. 2556

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาความมีน้ำใจของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์โดยใช้สุนทรียสนทนาร่วมกับกิจกรรมจิตสาธารณะ” เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1.) เพื่อศึกษาการใช้ชุดฝึกกิจกรรมจิตสาธารณะร่วมกับสุนทรียสนทนาของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย 2.) เพื่อศึกษาระดับความมีน้ำใจของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย 3.) เพื่อศึกษาปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ส่งผลต่อการพัฒนาความมีน้ำใจของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

ซึ่งมีขั้นตอนดำเนินงาน ประกอบด้วย 1) แบบสอบถาม “การพัฒนาความมีน้ำใจของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์โดยใช้สุนทรียสนทนาร่วมกับกิจกรรมจิตสาธารณะ” 2) แบบฝึก “การพัฒนาความมีน้ำใจของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์โดยใช้สุนทรียสนทนาร่วมกับกิจกรรมจิตสาธารณะ” 3) แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 3 ชุด ซึ่งครอบคลุมพฤติกรรม 3 ด้าน ดังนี้ ด้านการพัฒนาความมีน้ำใจ เรื่อง “ความรู้ด้านจิตสาธารณะ” ด้านการรับรู้ความสามารถของตนเองในการแก้ปัญหาสังคม และด้านการลงมือปฏิบัติระดมความคิดในการแก้ปัญหาสังคม ผู้วิจัยได้นำแบบฝึกการพัฒนาความมีน้ำใจของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ โดยใช้สุนทรียสนทนาร่วมกับกิจกรรมจิตสาธารณะ” ซึ่งดัดแปลงและปรับปรุงมาจากกิจกรรมของควมฉวีวรรณวิสุทธิ (2555) มีค่าความเชื่อมั่นของแบบฝึก เท่ากับ 0.95 มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.22-0.63

ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาความมีน้ำใจของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์โดยใช้สุนทรียสนทนาร่วมกับกิจกรรมจิตสาธารณะ แบ่งออกได้ 3 ด้าน ได้แก่ ประเด็นวิธีการและขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ประเด็นความทันสมัยของเนื้อหาในชุดแบบฝึกต้องเป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจของนักศึกษา และประเด็นความสามารถและความสนใจของผู้เรียน คือ

ปัญหาด้านวิธีการและขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย จากการนำแบบสอบถามไปทดสอบกับผู้เรียนพบว่า 1) ผลของแบบสอบถามของนักศึกษามีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ก่อนทดลองเท่ากับ 3.8955 และหลังทดลองมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 3.8075 ซึ่งจะแนก่อนทดลองมากกว่าคะแนนหลังทดลอง ซึ่งจากการเปรียบเทียบค่าความต่างของแบบสอบถาม มีค่าเท่ากับ 0.88 แนวทางในการแก้ไข ควรมีการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) โดยมีการประชุมชี้แจงนัดหมายกับผู้เรียนอย่างชัดเจน ทั้งในเรื่องของวัน และเวลาในการทำแบบสอบถามอย่างเหมาะสม โดยเฉพาะระยะเวลาในการทำแบบสอบถามก่อนทดลอง และแบบทดสอบหลังทดลองไม่ควรทิ้งระยะเวลาในการทดลองนานเกินไปซึ่งมีผลต่อคะแนนแบบทดสอบเกิดความ

คลาดเคลื่อนได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการทดลองดังกล่าวข้างต้น 2) การกำหนดกลุ่มประชากรให้กว้างกว่านี้ (จำนวน > 50 คน) ซึ่งสามารถนำไปอ้างอิงเป็นตัวแทนประชากรที่ดีได้

ปัญหาด้านความทันสมัยของเนื้อหาในชุดแบบฝึกต้องเป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจของนักศึกษา จากการนำแบบฝึกมาทดลองใช้ พบว่า 1) ความทันสมัยของสื่อที่ไม่รู้ความสนใจของผู้เรียน อาทิเช่น แบบฝึกเรื่อง “การรับรู้ความสามารถของตนเองในการแก้ปัญหาสังคม” : กรณีศึกษาคุณครูจุฬาลง 2) เกิดจากสาเหตุที่ผู้วิจัยไม่ได้มีการสำรวจความต้องการของผู้เรียนเกี่ยวกับเนื้อหา ที่ตรงกับเรื่องราวความสนใจของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยเกี่ยวกับ ประเด็นคำถามเชิงนิเสธที่มีผลต่อระดับความมั่นใจของ นักศึกษาคณะศิลปศาสตรมหาวิททยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัยมากที่สุดคือ “ข้าพเจ้าไม่สนใจเกี่ยวกับ ปัญหาสังคม ” มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 2.08

ปัญหาความสามารถและความสนใจของผู้เรียน จากผลการวิจัย พบว่า 1) แบบฝึกที่นำมาทดลองใช้ ไม่ได้ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะของชุดฝึกที่ดีของ วรสุดา บุญยไวยโรจน์ (2536) ที่ว่าแบบฝึกที่ดีควรตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล เช่น ความแตกต่างของผู้เรียน ด้านความต้องการ ความสนใจ ความพร้อม สติปัญญา และประสบการณ์ ตลอดจนถึงควรมีการจัดกลุ่มผู้เรียน แต่ละกลุ่มผู้เรียนทั้งเก่ง ปานกลาง และอ่อนตามสภาพจริง 2) แบบฝึกที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมมีระยะเวลาฝึกฝนไม่เพียงพอ ไม่เหมาะสมกับวัย หรือความสามารถของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จันทรชัย มหาโพธิ์ (2535) ที่ว่าแบบฝึกที่ดีควรมีเนื้อหาที่ตรงวัตถุประสงค์ กิจกรรมเหมาะสมกับระดับวัยหรือความสามารถของผู้เรียน ใช้เวลาที่เหมาะสมกับวัย ใช้เวลาที่เหมาะสมสำหรับฝึกเขียน และท้าทายความสามารถของผู้เรียนและสามารถนำไปฝึกด้วยตนเอง และ 3) บุคลิกภาพ และทัศนคติของผู้เรียนที่เป็นเชิงลบ ซึ่งมีผลต่อการเรียนรู้ ก่อนพัฒนาจิตสาธารณะ ควรสร้างความตระหนักในคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ได้แก่ ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี มีน้ำใจ ซึ่งเป็นรากฐานของการพัฒนาเยาวชนที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อย่างยั่งยืนต่อไป

Abstract

This research study had main aims on 1) investigating the positive conversational and service minded learning package of students from Faculty of Liberal Arts at Rajamangala University of Technology Srivijaya (RMUTSV) 2) studying the degree of serviced mind performance performed by the Liberal Arts students of RMUTSV and 3) surveying the factors effecting the awareness of service minded performance degree of the Liberal Arts students from RMUTSV. There were three main research procedures;

Stage 1: Planning Research procedures comprised of three sub-processes: 1) analyze and synthesize learning patterns in determining the research conceptual framework for using data analysis techniques; 2) design the rating scale questionnaires (Likert Scale) and the positive conversational and service minded learning package and 3) sample the purposive sampling group, data analysis by mean (X) , standard deviation (S.D) and t-test.

Stage 2: Development Research procedures comprised of three sub-processes: 1) synthesis the the positive conversational and service minded learning package. 2) pilot the positive conversational and service minded learning package and 3) do the lesson plan harmonize with the positive conversational and service minded learning package .

Stage 3: Action Research procedures by implementing the positive conversational and service minded learning package with 50 samples for four treatments at RMUTSV.

The research findings were divided into 3 main issues based on the research objectives as follows:

The first was the research method and procedure. It should be starting the need analysis of the students before designing the positive conversational and service minded learning package and the subject who involved in the pilot procedure should be variety of programs, ages and genders.

The second was the up- date and authentic content designed in the positive conversational and service minded learning package. It needed to be more awareness in means of designing the positive conversational and service minded learning package. This is for increasing the students' motivation and interest. However some of participants felt very positive with some story in the positive conversational and service minded learning package. The real situation in Southern border unrested problem still held the students' attention.

The last was the individual difference. The students' ability and interest should be a key factor during treatments. The researcher should group the students into weak, moderate and advanced categories.

กิตติกรรมประกาศ

รายงานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาความมีน้ำใจของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์โดยใช้สุนทรียสนทนา ร่วมกับกิจกรรมจิตสาธารณะ (Development of Hospitality Mind (Kwam-Mee-Namjai) of Liberal Arts’ Students through the Combination of Positive Dialogue and Public-minded Activity) ” ฉบับนี้สำเร็จลุล่วง ด้วยดี

ขอขอบคุณคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย ที่ได้ให้การสนับสนุนมอบ ทุนอุดหนุนงบประมาณรายได้ ประจำปี พ.ศ. 2556

ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เลิศทิวัส ยอคล้ำ ขอขอบคุณคณะผู้เชี่ยวชาญ ผู้ช่วย ศาสตราจารย์สดีไศ ขันติวรพงศ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นรา บุรณรัช และผู้ช่วยศาสตราจารย์สมเกียรติ อินทรักษ์ ทุกท่านที่ได้กรุณาตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ และให้คำแนะนำอันมีคุณค่า และขอขอบคุณผู้ช่วยวิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิไลลักษณ์ เกตุแก้ว และผู้ช่วยศาสตราจารย์พัชรินทร์ ฆังมะ ที่ได้ให้คำแนะนำ และ ช่วยเหลือเป็นอย่างดีในงานการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

ขอขอบคุณคณาจารย์ และนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ สาขาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย ที่สละเวลา และให้ความช่วยเหลือ จนกระทั่งเสร็จสิ้นการศึกษาใน ครั้งนี้

ประโยชน์ของการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยขอมอบให้กับผู้ที่ จะทำการวิจัยศึกษาค้นคว้าในการพัฒนา ผลงานทางวิชาการต่อไป และส่วนดีของงานการศึกษาค้นคว้านี้ให้กับนักศึกษาที่มีจิตสาธารณะทุกคน

วรรมวดี แก้วประพันธ์

วิไลลักษณ์ เกตุแก้ว

พัชรินทร์ ฆังมะ

คำนำ

การวิจัยเรื่อง “ การพัฒนาความมีน้ำใจของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์โดยใช้สุนทรียสนทนาร่วมกับกิจกรรมจิตสาธารณะ (Development of Hospitality Mind (Kwam-Mee-Namjai) of Liberal Arts’ Students through the Combination of Positive Dialogue and Public-minded Activity) ” โดยได้รับการส่งเสริมเงินสนับสนุนการทำวิจัยงบประมาณรายได้ ประจำปี 2556 โดยมีวัตถุประสงค์หลัก คือ 1.) เพื่อศึกษาผลการใช้ชุดฝึกกิจกรรมจิตสาธารณะร่วมกับสุนทรียสนทนาของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย 2.) เพื่อศึกษาระดับความมีน้ำใจของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย 3.) เพื่อศึกษาปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ส่งผลต่อการพัฒนาความมีน้ำใจของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย และนำไปสู่แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีความตระหนักในคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ได้แก่ ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี มีน้ำใจ ซึ่งเป็นรากฐานของการพัฒนาเยาวชนที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อย่างยั่งยืนต่อไป

ขอขอบคุณผู้บริหารทุกระดับ คณาจารย์ผู้ร่วมวิจัย และนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย ที่ได้ให้ความร่วมมือ และให้การสนับสนุนงานการศึกษาในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ประโยชน์ของการวิจัยในครั้งนี้ คณะผู้วิจัยคาดหวังว่าคงได้รับประโยชน์ คุณค่า และเป็นแนวทางในการพัฒนาความมีน้ำใจ และมีจิตสาธารณะในสถานศึกษา หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้ที่ทำการศึกษาต่องานวิชาทางการศึกษาต่อไป

วรรณดี แก้วประพันธ์และคณะ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย (Thai Abstract)	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ (English Abstract)	ค
กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgement)	ง
คำนำ (Preface)	จ
สารบัญ (Content)	ฉ
สารบัญตาราง (Table of Content)	ช
สารบัญภาพ (Figure of Content)	ซ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	5
1.3.1 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	5
1.4 นิยามคำศัพท์เฉพาะ	6
1.5 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	7
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา	9
2.2 เอกสารที่เกี่ยวกับความมีน้ำใจ	9
2.2.1 การสร้างความมีน้ำใจต่อผู้อื่น เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข	10
2.2.2 แนวคิดคุณธรรมพื้นฐานเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติที่พึงประสงค์	12
2.3 เอกสารที่เกี่ยวกับสุนทรียสนทนา	14
2.4 เอกสารที่เกี่ยวกับจิตสาธารณะ	15

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.4.1 ความสำคัญของการมีจิตสาธารณะ	16
2.4.2 ระดับของความมีน้ำใจและระดับจิตสาธารณะ	20
2.4.3 องค์ประกอบของความมีน้ำใจและองค์ประกอบของจิตสาธารณะ	21
2.4.4 การเกิดจิตสาธารณะและจิตสำนึก	22
2.5 ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการพัฒนาความมีน้ำใจและจิตสาธารณะ	22
2.6 คุณลักษณะและประเภทของนักศึกษามหาวิทยาลัย	23
2.7 แนวทางการพัฒนาและจิตสาธารณะ	24
2.8 วิธีการพัฒนาและจิตสาธารณะ	26
2.9 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความมีน้ำใจและจิตสาธารณะ	30
2.10 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดฝึก	31
2.11 ทฤษฎีและแนวคิดการพัฒนาความมีน้ำใจและจิตสาธารณะ	33
2.12 กรอบแนวคิดของโครงการวิจัย	35
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	36
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	37
3.3 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย	38
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	40
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	40
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	41

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	43
4.2 ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	44
4.2.1 ผลวิเคราะห์การใช้ชุดฝึกกิจกรรมจิตสาธารณะร่วมกับสุนทรียสนทนาของนักศึกษา	44
4.2.2 ผลการวิเคราะห์การวัดระดับความมีน้ำใจของนักศึกษา	48
4.2.3 ผลวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ส่งผลต่อการพัฒนาความมีน้ำใจของนักศึกษา	52

บทที่ 5 สรุปผลอภิปรายและข้อเสนอแนะ

5.1 รายละเอียดของโครงการวิจัยโดยสังเขป	55
5.2 สรุปผลการวิจัย	58
5.2.1 ผลวิเคราะห์การใช้ชุดฝึกกิจกรรมจิตสาธารณะร่วมกับสุนทรียสนทนาของนักศึกษา	58
5.2.2 ผลการวิเคราะห์การวัดระดับความมีน้ำใจของนักศึกษา	58
5.2.3 ผลวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ส่งผลต่อการพัฒนาความมีน้ำใจของนักศึกษา	59
5.3 อภิปรายผล	
5.3.1 ประเด็นวิธีการและขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย	59
5.3.2 ประเด็นความทันสมัยของเนื้อหาในชุดแบบฝึกต้องเป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจของผู้เรียน	60
5.3.3 ประเด็นความสามารถและความสนใจของผู้เรียน	62
5.4 ข้อเสนอแนะ	
5.4.1 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย	63
5.4.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	64
บรรณานุกรม	65
ภาคผนวก	67

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ภาคผนวก	67
ภาคผนวก ก 1 หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	68
ภาคผนวก ก 2 หนังสือขออนุญาตจัดกิจกรรมการพัฒนาความมีน้ำใจของนักศึกษา คณะศิลปศาสตร์โดยใช้สุนทรียสนทนาร่วมกับกิจกรรมจิตสาธารณะ	72
ภาคผนวก ข 1 คู่มือชุดฝึกจิตสาธารณะ	74
ภาคผนวก ข 2 แบบประเมินคุณภาพเครื่องมือ	130
ภาคผนวก ค 1 การเข้าร่วมกิจกรรมสนทนากลุ่มย่อย	139
ภาคผนวก ค 2 แบบสอบถามความมีน้ำใจของนักศึกษา คณะศิลปศาสตร์โดยใช้สุนทรียสนทนาร่วมกับกิจกรรมจิตสาธารณะ	149
ภาคผนวก ค 3 ประมวลภาพการเข้าร่วมกิจกรรม	157
ประวัติผู้วิจัย	160

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 แสดงผลการใช้แบบสอบถามก่อนทดลอง และหลังทดลอง โดยใช้สุนทรียสนทนาร่วมกับ กิจกรรมจิตสาธารณะ	44
ตารางที่ 2 แสดงผลการใช้แบบฝึกก่อนทดลอง และหลังทดลอง ของแบบฝึกที่ 1 เรื่อง จิตสาธารณะ	45
ตารางที่ 3 แสดงผลการใช้แบบฝึกก่อนเรียน และหลังเรียน ของแบบฝึกที่ 2 เรื่อง การรับรู้ความสามารถของตนเองในการแก้ปัญหาสังคม	45
ตารางที่ 4 แสดงผลการใช้แบบฝึกก่อนเรียน และหลังเรียน ของแบบฝึกที่ 3 เรื่อง การลงพื้นที่ที่ทำการศึกษานในท้องถิ่น จังหวัดสงขลา	46
ตารางที่ 5 แสดงภาพรวมของผลการใช้แบบฝึกก่อนเรียน และหลังเรียน แบบฝึกที่ 1-3	47
ตารางที่ 6 แสดงระดับความมั่นใจของนักศึกษาคณะศิลปศาสตรมหาวิทาลัยเทคโนโลยี ราชมงคล ศรีวิชัยเป็นรายชื่อ	48
ตารางที่ 7 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังทดลองโดยภาพรวม โดยใช้วิธีการทดสอบค่า ความแตกต่างรายบุคคลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระ (Dependent t-test)ของนักศึกษาคณะ ศิลปศาสตรมหาวิทาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย	51
ตารางที่ 8 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการพัฒนาความมั่นใจของ นักศึกษาคณะศิลปศาสตร มหาวิทาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย	53

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1 สื่อการเรียนรู้ที่ 1	82
ภาพที่ 2 สื่อการรับรู้ในการแก้ปัญหาสังคม	99
ภาพที่ 3 สื่อการสำรวจพื้นที่ที่ทำการศึกษาเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ	111
ภาพที่ 4 การเข้าร่วมกิจกรรมประชุมกลุ่มย่อย	157

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

จากสภาพความเจริญรุ่งเรืองทางด้านวัตถุในปัจจุบัน ภายใต้การเปลี่ยนแปลงที่ประเทศไทยเผชิญทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม พบว่าความก้าวหน้าของสรรพวิชาการและเทคโนโลยีต่างๆ เหล่านี้ได้ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในสังคมไทย ทำให้เกิดการปรับตัว เพื่อแข่งขันมีค่านิยมทางวัตถุสูงขึ้น เกิดการเอาเปรียบซึ่งกันและกัน มุ่งแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเองมากกว่าส่วนรวม ขาดคุณธรรม จริยธรรม ขาดสมดุลทั้งทางจิตใจและวัตถุมากขึ้นทุกขณะเราจึงเห็นได้ว่าบุคคลในสังคมมีความสำนึกต่อส่วนรวมลดน้อยลงทุกที

ปัญหาสังคมปัจจุบันมีมากมายที่เกิดจากการขาดจิตสาธารณะของบุคคล คำว่าจิตสาธารณะภาษาอังกฤษใช้คำว่า “Public Mind” เช่น กรณีที่เป็นข่าวทางสื่อว่ามีคนถอดเสื้อใส่ไฟฟ้า ซึ่งเป็นการก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินจำนวนมากของรัฐ รวมทั้งสร้างความเดือดร้อนให้แก่ชาวบ้านทั่วไปที่ได้รับผลกระทบจากการไม่มีไฟฟ้าใช้ การกระทำความผิดถือว่าเป็นการขาดความรับผิดชอบต่อสังคมหรือจิตสาธารณะนั่นเอง (อริยา กุหา, 2554)

นอกจากนี้ปัญหาที่เกิดจากการขาดจิตสาธารณะที่อยู่ใกล้ตัว ยังมีอีกมากที่สมาชิกทุกคนในสังคมควรต้องตระหนัก เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาการปล่อยนำเสียออกจากโรงงาน โดยไม่ผ่านการบำบัด ปัญหาการจอดรถยนต์โดยไม่ดับเครื่องยนต์ ปัญหาเด็กถูกลักพาตัว รวมถึงปัญหาการใช้ทางเดินสาธารณะเพื่อประโยชน์ส่วนตัว

ประเวศ วะสี (2541) เสนอว่า ปัญหาสังคมสมัยใหม่ถูกทำลายกันมากขึ้น ส่วนหนึ่งเกิดจากความเคยชินในการใช้ทรัพยากรในอดีตของคนไทยที่มีทรัพยากรมาก อันตรายจากธรรมชาติมีน้อย ทำให้คนไทยประมาทใช้ของฟุ่มเฟือย เมื่อทรัพยากรเปลี่ยนไปแต่นิสัยเดิมยังคงอยู่ จึงเกิดการแก่งแย่งทรัพยากร และขณะเดียวกันกับสังคมไทยรับเอาวัฒนธรรมมาเป็นทิศทางการพัฒนาประเทศ ทำให้คนเห็นแก่ตัว เห็นแก่พรรคพวก การเอาตัวรอดของแต่ละคนในสังคม ขาดจิตสาธารณะ จึงกด

โยงกันได้ง่าย ขาดความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม ดังนั้นจึงได้มีการเตรียมความพร้อมของคน และระบบให้สามารถปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

จากคำแถลงนโยบายของรัฐบาล (วันที่ 29 ธันวาคม 2551) มุ่งเน้นให้มีการปฏิรูปการศึกษา ในทศวรรษที่สอง (2552-2561) เน้นการพัฒนาคุณภาพของคนไทยยุคใหม่ ให้มีนิสัยใฝ่เรียนรู้ ตั้งแต่ปฐมวัย สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองและแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สามารถสื่อสาร คิด วิเคราะห์ แก้ปัญหา ริเริ่มสร้างสรรค์ มีจิตสาธารณะ มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม ทำงานเป็นกลุ่มได้ มีศีลธรรม คุณธรรม ค่านิยม จิตสำนึก และภูมิใจในความเป็นไทย ก้าวทันโลก เป็นคนที่มีคุณภาพ มีทักษะความรู้พื้นฐานที่จำเป็น สมรรถนะความรู้ ความสามารถทำงานมี ประสิทธิภาพมีโอกาสเรียนรู้เท่าเทียมเสมอภาค

จากนโยบายการพัฒนานวัตกรรมอุดมคติไทย พ.ศ. 2555-2558 ซึ่งสืบเนื่องมาจากปัญหาที่ ประเทศไทยขาดความชัดเจนในการกำหนดทิศทางการพัฒนานวัตกรรม ขาดการออกแบบพัฒนา คนแบบองค์รวม ขาดการเตรียมความพร้อมของนักศึกษา ระบบการศึกษาที่ไม่เชื่อมโยงกันส่งผล กระทบต่อการพัฒนานวัตกรรมยุคใหม่ ซึ่งสภาพปัญหาดังกล่าว จึงจัดทำนวัตกรรมคติไทย พ.ศ. 2555-2558 เกี่ยวกับประเด็นด้านบุคลิกอุปนิสัยคือ เป็นผู้ที่มีจริยธรรม และค่านิยมที่ดีงาม อยู่ใน พื้นฐานของจิตใจ เช่น การมีจิตอาสา การมีวินัยในตนเอง มีความรับผิดชอบต่อสังคม ยึดมั่นใน จรรยาบรรณวิชาชีพตลอดจนน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีวิต

สถาบันอุดมศึกษาเป็นสถาบันการศึกษาที่มีภารกิจหลัก 4 ประการ คือ การสอน วิจัย บริการวิชาการ และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เพื่อรองรับการพัฒนาประเทศ ผลิตและประยุกต์ ความรู้รองรับการเปลี่ยนแปลงของสังคม ใช้องค์ความรู้ในการสร้างจิตสำนึก และชี้นำสังคม มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันการศึกษาที่มีบทบาทสำคัญ ในการตอบสนองนโยบายพัฒนาประเทศ จึงต้อง ตระหนัก ต้องปรับตัวให้ทัน และสามารถตอบสนองความต้องการเปลี่ยนแปลงความต้องการของสังคมให้ ได้ โดยการผลิตบัณฑิตที่มีความสมบูรณ์พร้อมในการอุทิศตนเพื่อสังคมส่วนรวม

การปลูกฝังให้มีจิตสาธารณะขึ้นในสังคม โดยเฉพาะในด้านการจัดการศึกษาของชาติ ถือว่า เป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ การศึกษามุ่งแต่พัฒนาคนทางด้านสติปัญญาเพียงอย่าง เดียว ไม่สามารถสร้างจิตสำนึกรับผิดชอบใดๆ ต่อสังคมส่วนรวมได้ ดังที่พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 1 บททั่วไป ที่ว่าด้วยความมุ่งหมายและหลักการ มาตราที่ 7 ได้แสดงถึง

ความพยายามในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทย ระบุไว้ชัดเจน ถึงการปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้อง กล่าวไว้ว่า “ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้อง เกี่ยวกับการเมืองการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจใน ความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม และของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬาภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจน อนุรักษ์ทรัพยากรตามธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จัก พึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง”

การวิจัยเรื่องการพัฒนาจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 (ดวงมณี วรรณสุทธิ, 2552) โดยพัฒนาชุดฝึกจิตสาธารณะที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 หาดัชนีประสิทธิผลของ ชุดฝึกจิตสาธารณะ เปรียบเทียบจิตสาธารณะก่อนและหลังการใช้ชุดฝึกจิตสาธารณะ และศึกษาผล ของการใช้ชุดฝึกจิตสาธารณะ ผลการวิจัยพบว่า ชุดฝึกจิตสาธารณะมีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.88/82.08 และมีดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.47 โดยนักเรียนมีจิตสาธารณะหลังเข้าร่วมกิจกรรมสูง กว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนที่ได้รับการฝึกจิตสาธารณะ ตระหนักถึงปัญหาสังคมรู้จักวิเคราะห์ วิพากษ์ วิจักษ์ปัญหาที่ควรแก้ไข เห็นประโยชน์และปฏิบัติ ตามหลักความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความกตัญญูกตเวที รู้จักตนเอง รู้จักเห็นใจผู้อื่นและการควบคุม อารมณ์ รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ระบุปัญหาและแนวทางแก้ไขในโรงเรียนของตนได้ รู้จักการช่วยเหลือสังคมในรูปแบบต่าง ๆ รวมถึงเครือข่ายช่วยเหลือสังคม

(ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2549 : 347) การพัฒนาจิตสาธารณะทำได้หลายวิธี วิธีการหนึ่ง สามารถทำได้โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม เช่น เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม กรณีตัวอย่าง เกม บทบาทสมมุติ และสถานการณ์จำลอง ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งที่เชื่อว่าจะช่วยเสริมสร้างพัฒนา เปลี่ยนแปลงและ ปรับปรุงตัวเอง เนื่องจากกิจกรรมกลุ่มเป็นวิธีการเรียนรู้ที่ได้ปฏิบัติจริง สามารถช่วยให้ผู้เข้าร่วม กิจกรรมมีความซาบซึ้งและพึงพอใจที่จะเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงตนเอง เป็นกิจกรรมที่นำเอา ประสบการณ์มาวางแผนแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม นอกจากนี้กิจกรรมกลุ่มยังสามารถตอบสนองความต้องการพื้นฐานของบุคคลในด้านความต้องการ เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ความต้องการการยอมรับจากหมู่คณะ และยังช่วยเสริมสร้างพัฒนาการทาง อารมณ์ สังคม

(วิศิษฐ์ วัชรวิญญู, 2547) กล่าวว่าสุนทรียสนทนา ภาษาอังกฤษคือ “Dialogue” เป็นวิธีการหนึ่งสามารถทำได้โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม คือ การสร้างพื้นที่ทางสังคมใหม่ที่เอื้อต่อการคิดร่วมกันอย่างเสมอภาค ในสภาวะปกติคนจะคิดคนเดียว และเอาความคิดของตนเองออกไปปะทะประสานกับคนอื่นในรูปแบบของการถกเถียงโต้แย้ง ทำให้เกิดการแบ่งแยกเป็นฝ่ายแพ้ ฝ่ายชนะ แต่สุนทรียสนทนาเป็นการฟังซึ่งกันและกัน โดยไม่มีการตัดสินข้อสรุปใดๆ ความคิดที่ดีเกิดจากการฟังที่มีคุณภาพ การตั้งใจฟัง หรือการเท่าใจมารวมกัน มีสมาธิอยู่กับตัวเองและสิ่งที่ได้ยิน

(มนต์ชัย พิณจิตรสมุทร, สุนทรียสนทนา ศาสตร์สู่ความสำเร็จขององค์กร. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก <http://www.pantown.com> (วันที่ค้นข้อมูล: 31 มกราคม 2555) กล่าวว่าสุนทรียสนทนาเป็นกระบวนการสื่อสารภายในองค์กร ที่เป็นลักษณะของการพัฒนากระบวนการคิดร่วมกัน การสื่อสารที่ไม่เพียงแต่เข้าไปในเนื้อหาที่ใครคนหนึ่งพูด หรือคิด หรือรู้สึกเท่านั้น แต่ยังลุ่มลึกเข้าไปสู่ในเรื่องของแรงกระตุ้น สมมติฐาน ความรู้ และความเชื่อต่างๆ ที่เป็นสิ่งสะสมอันเป็นพื้นฐานแห่งการแสดงออกและการปฏิบัติของบุคคล เป็นการสนทนาภายในกลุ่มเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและถ่ายทอดความรู้ระหว่างกัน การสนทนาที่ผู้เข้าร่วมมีสภาวะการรู้ตัวพร้อมที่ลุ่มลึกไปยังการทำ ความเข้าใจในสมมติฐานของตนเองและของผู้อื่น และแขวนไว้ และไม่ตัดสินเพื่อสร้างให้การ ไตร่ตรองความคิดด้านในแห่งตน และเกิดกระแสการไหลเวียนของความหมาย ความคิดความเข้าใจระหว่างบุคคลภายใน

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา เป็นสถาบันการศึกษาที่ส่งเสริมให้นักศึกษาเป็นผู้มีความรู้คู่คุณธรรม และจริยธรรม แต่จากการสังเกตพฤติกรรมของนักศึกษาบางคน มีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีจิตสาธารณะที่ไม่เหมาะสม เช่น การดูแลของส่วนรวมโดยไม่คำนึงถึงผู้อื่นที่จะมาใช้ร่วมกัน ไม่ช่วยกันดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม สาธารณสมบัติของมหาวิทยาลัย การใช้น้ำ การใช้ไฟฟ้าอย่างฟุ่มเฟือย การจอดรถไม่เป็นที่เป็นทาง เมื่อลุกจากที่นั่งไม่เก็บเก้าอี้เข้าที่เดิม อีกทั้งยังทิ้งขยะ ขวดน้ำดื่มในห้องเรียน ไม่ช่วยกันรักษาความสะอาดในห้องเรียน ห้องน้ำ ไม่มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ทำงานกลุ่มไม่เสร็จในเวลาที่กำหนด นักศึกษาบางคนขาดสมาธิในการฟัง ปลดปล่อยให้อยู่ในโลกของตนเอง โลกแห่งอารมณ์ หรือความคิดมากเกินไป รวมถึงไม่ช่วยเหลือเพื่อน ทำงานกลุ่ม ไม่มีจิตสาธารณะ เพื่อแบ่งปัน มีน้ำใจให้ความช่วยเหลือผู้อื่น หรือแม้แต่ครูบาอาจารย์ซึ่งถือของหนัก

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งเน้นการพัฒนาความมีน้ำใจของนักศึกษาคณะศิลปศาสตรโดยใช้ สุนทรียสนทนา ร่วมกับกิจกรรมจิตสาธารณะ เพื่อศึกษาระดับความมีน้ำใจของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร ศึกษาปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ส่งผลต่อการพัฒนาความมีน้ำใจของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร ทั้งนี้ นักศึกษาอาจขาดการปลูกฝังจิตสาธารณะจากสถาบันครอบครัว จาก

สถาบันการศึกษา ขาดแบบอย่างที่ดีให้กับนักศึกษา โดยเฉพาะวัยรุ่นนักรับผิดชอบตนเองในการแสดงความรับผิดชอบที่ดีงาม หรือเสียสละต่อส่วนรวม ซึ่งควรปลูกฝังให้เกิดขึ้นตั้งแต่วัยเด็ก แต่ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายๆ ฝ่ายพร้อมกัน

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น คณะผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำวิจัยเรื่องการพัฒนาความมีน้ำใจของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์โดยใช้สุนทรียสนทนาร่วมกับกิจกรรมจิตสาธารณะ โดยใช้ชุดฝึกจิตสาธารณะ อันประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมเสริมให้กับนักศึกษา ซึ่งคาดว่าจะช่วยส่งเสริมให้นักศึกษามีการพัฒนาความมีน้ำใจ และจิตสาธารณะมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลการใช้ชุดฝึกกิจกรรมจิตสาธารณะร่วมกับสุนทรียสนทนาของนักศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
2. เพื่อศึกษาระดับความมีน้ำใจของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
3. เพื่อศึกษาปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ส่งผลต่อการพัฒนาความมีน้ำใจของนักศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาความมีน้ำใจของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์โดยใช้สุนทรียสนทนาร่วมกับกิจกรรมจิตสาธารณะ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1.ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษาชั้นปีที่1 ที่ลงทะเบียนเรียนวิชามนุษสัมพันธ์ และการพัฒนาบุคลิกภาพ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตสงขลา ประจำปีการศึกษาที่ 2 /2555 (เริ่มดำเนินการ 1ตุลาคม 2555 -30 กันยายน 2556) จำนวน 50 คน

2.กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2555 ภาคเรียนที่ 2 จำนวน 10 คน(เลือกด้วยความสมัครใจ) จากคณะศิลปศาสตร์ โดยการเลือกแบบเจาะจง คือนักศึกษาด้านภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล (เนื่องจากมีนักศึกษาลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 2 ในวิชามนุษยสัมพันธ์และการพัฒนาบุคลิกภาพ จากคณะศิลปศาสตร์ เพียง 1 สาขา คือสาขาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล

นิยามคำศัพท์เฉพาะ

การพัฒนา (Development) หมายถึง การเสริมสร้างพัฒนา เปลี่ยนแปลง และปรับปรุงตนเองในทางก้าวหน้า

การพัฒนาความมีน้ำใจ หมายถึง การเสริมสร้างพัฒนา เปลี่ยนแปลง และปรับปรุงตนเองในทางที่ดีขึ้น ในทางที่พึงปรารถนาทำให้เกิดการแสดงออกถึงความมีเมตตา ความจริงใจ มีความเอื้ออาทรเอาใจใส่ในทุกข์สุขของผู้อื่น การเป็นผู้ให้และผู้อาสา ช่วยเหลือสังคม รู้จักแบ่งปัน เสียสละความสุขส่วนตัว เพื่อทำประโยชน์ แก่ผู้อื่น เข้าใจ เห็นใจ ผู้ที่มีความเดือดร้อน อาสาช่วยเหลือสังคม ด้วยแรงกาย สติปัญญา ลงมือปฏิบัติการเพื่อบรรเทาปัญหาหรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งดีงามให้เกิดขึ้นในชุมชน

สุนทรียสนทนา (Dialogue) หมายถึง เป็นกระบวนการสื่อสารร่วมกัน โดยการเปิดพื้นที่ที่เอื้อต่อการคิด การพูดอย่างเสมอภาค การแสดงความรู้สึกที่ลุ่มลึกเข้าไปในเรื่องของแรงกระตุ้น สมมติฐาน ความรู้ และความเชื่อ รวมถึงการฟังอย่างตั้งใจ มีสมาธิอยู่กับตัวเองและสิ่งที่ได้ยิน โดยไม่มีการตัดสินข้อสรุปใดๆ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและถ่ายทอดความรู้ระหว่างบุคคล

ชุดฝึก หมายถึง สื่อการเรียนการสอนชนิดหนึ่ง ที่ใช้ฝึกทักษะให้กับผู้เรียน หลังจากเรียนจบเนื้อหาในช่วงหนึ่ง ๆ เพื่อฝึกฝนให้เกิดความรู้ความเข้าใจ รวมทั้งเกิดความชำนาญในเรื่องนั้น ๆ

จิตสาธารณะ (Public Mind) หมายถึงความตระหนักของบุคคลถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ทำให้เกิด ความรู้สึกปรารถนาที่จะช่วยเหลือสังคม เช่น ต้องการเข้าไปแก้วิกฤตการณ์ โดยรับรู้ถึงสิทธิควบคู่ ไปด้วยหน้าที่และความรับผิดชอบ สำนึกถึงพลังของตนว่าสามารถร่วมแก้ไขปัญหาคือ และลงมือ กระทำเพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่างๆ โดยการเรียนรู้และแก้ไขปัญหาด้วยกัน

กับคนใน สังคม การกระทำที่แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อสาธารณะสมบัติด้วยการเอาใจใส่ดูแลเป็นธุระ และเข้าร่วมในเรื่องส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม โดยพิจารณาจากการที่บุคคล หลีกเลี่ยงการใช้หรือกระทำที่ก่อให้เกิดการชำรุดเสียหายต่อของส่วนรวม การถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแล การเคารพสิทธิในการใช้สาธารณสมบัติของผู้อื่น มุ่งปฏิบัติเพื่อส่วนรวมในการดูแลรักษาของส่วนรวม

กิจกรรมจิตสาธารณะ หมายถึงกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การปฏิบัติที่แสดงถึงการมีจิตสาธารณะของผู้เรียน โดยเกิดจากอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด จิตสำนึกที่เป็นประโยชน์เกื้อกูล ส่งเสริมสนับสนุนสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมด้วยความเต็มใจขึ้นนำทิศทางการพัฒนาหรือแก้ปัญหา ก่อให้เกิดกิจกรรมจิตสาธารณะทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

- 1.ผู้สอนได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับระดับความมีน้ำใจของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
- 2.ได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ส่งผลต่อการพัฒนาความมีน้ำใจของนักศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน
- 3.ประเมินผลการใช้ชุดฝึกการพัฒนาความมีน้ำใจของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีจิตสาธารณะ

บทที่ 2

แนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย โดยแบ่งเป็นประเด็นต่างๆ ดังนี้

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา

2.2 เอกสารที่เกี่ยวกับความมีน้ำใจ

2.2.1 การสร้างความมีน้ำใจต่อผู้อื่น เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

2.2.2 แนวคิดคุณธรรมพื้นฐานเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติที่พึงประสงค์

2.3 เอกสารที่เกี่ยวกับสุนทรียสนทนา

2.4 เอกสารที่เกี่ยวกับจิตสาธารณะ

2.4.1 ความสำคัญของการมีจิตสาธารณะ

2.4.2 ระดับของความมีน้ำใจและระดับจิตสาธารณะ

2.4.3 องค์ประกอบของความมีน้ำใจและองค์ประกอบของจิตสาธารณะ

2.4.4 การเกิดจิตสาธารณะและจิตสำนึก

2.5 ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการพัฒนาความมีน้ำใจและจิตสาธารณะ

2.6 คุณลักษณะและประเภทของนักศึกษามหาวิทยาลัย

2.7 แนวทางการพัฒนาและจิตสาธารณะ

2.8 วิธีการพัฒนาความมีน้ำใจและจิตสาธารณะ

2.9 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความมีน้ำใจและจิตสาธารณะ

2.10 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดฝึก

2.11 ทฤษฎี และแนวคิดการพัฒนาความมีน้ำใจและจิตสาธารณะ

2.12 กรอบแนวคิดของโครงการวิจัย

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา

ความหมายของการพัฒนามีนักจิตวิทยาหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่าพัฒนาการสรุปได้ดังนี้

(ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2549: 347) กล่าวว่า พัฒนาการ หมายถึง การศึกษาเรื่องลักษณะการเปลี่ยนแปลงในด้านโครงสร้างต่างๆของร่างกายที่เด็กแต่ละคนจะพัฒนาไปถึงรวมไปถึงการเพิ่มขึ้นของขนาดทางร่างกาย

พัฒนาการ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี ในทางที่พึงปรารถนาทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย อารมณ์ ทางสังคม และทางสติปัญญา ซึ่งจะเกิดติดต่อกันไปเรื่อย ๆ จากระยะหนึ่งไปสู่อีกระยะหนึ่ง

พัฒนาการ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านโครงสร้าง (Structure) และแบบแผน (Pattern) ของอินทรีย์ทุกส่วน การเปลี่ยนแปลงนี้จะก้าวหน้าไปเรื่อย ๆ เป็นขั้น ๆ จากระยะหนึ่งไปสู่อีกระยะหนึ่ง เพื่อที่จะไปสู่ภาวะทำให้อินทรีย์มีลักษณะและความสามารถใหม่ ๆ เกิดขึ้นซึ่งมีผลทำให้ร่างกายเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นเป็นลำดับ อย่างไรก็ตาม ทั้งสองนี้มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดกล่าวคือ จะมีพัฒนาการเกิดขึ้นได้นั้นย่อมต้องอาศัยความเจริญเติบโตของร่างกายเป็นพื้นฐาน มนุษย์ทุกผู้ทุกนามถ้าไม่มีการเจริญเติบโตแล้วย่อมจะไม่สามารถทำอะไรหรือลักษณะใหม่ใด ๆ เกิดขึ้นเลย

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความมีน้ำใจ

ศิริจันทร์ สุขใจ. บทความสุขภาพจิต โรงพยาบาลศรีมหาโพธิ์. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.jvkk.go.th/jvkkfirst/story/health/36.htm> (วันที่ค้นข้อมูล 8 พฤษภาคม 2556).

ความมีน้ำใจ ความหมาย คือ ความจริงใจที่ไม่เห็นแก่เพียงตัวเองหรือเรื่องของตัวเอง แต่เห็นอกเห็นใจเห็นคุณค่าในเพื่อนมนุษย์ มีความเอื้ออาทรเอาใจใส่ในความสนใจ ในความต้องการ ความจำเป็น ความทุกข์สุขของผู้อื่น และพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน คุณลักษณะเชิงพฤติกรรม ผู้ที่มีน้ำใจ คือ ผู้ให้และผู้อาสา ช่วยเหลือสังคม รู้จักแบ่งปันเสียสละความสุขส่วนตัวเพื่อทำประโยชน์ แก่ผู้อื่น เข้าใจ เห็นใจ ผู้ที่มีความเดือดร้อน อาสาช่วยเหลือสังคม ด้วยแรงกาย สติปัญญา ลงมือปฏิบัติการเพื่อบรรเทาปัญหาหรือร่วม สร้างสรรค์สิ่งดีงามให้เกิดขึ้นในชุมชน

สรุปได้ว่า การพัฒนาความมีน้ำใจ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลในทางก้าวหน้าขึ้น ที่แสดงความเมตตากรุณาต่อเพื่อนมนุษย์ พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความเอื้อเฟื้อ มีน้ำใจ รู้จักช่วยเหลือผู้อื่น โดยการช่วยเหลือเล็กๆ น้อยๆ ก็เป็นการแสดงน้ำใจได้ เช่น การพาเด็ก หรือผู้สูงอายุข้ามถนน การสละที่นั่งบนรถโดยสารให้หญิงมีครรภ์ หรือแม้แต่การมีส่วนร่วมช่วยกันพัฒนาสังคม การคิดถึงประโยชน์ของส่วนรวม เมื่อเห็นคนอื่นได้ดีกว่าจะมีมุทิตา และจะแสดงความยินดีด้วยอย่างจริงใจ ผู้มีน้ำใจจะนึกถึง ผู้อื่น และจะพยายามช่วยผู้อื่นที่ด้อยโอกาสกว่า อยากให้สังคมของตนเองและผู้อื่นมีความสุข ซึ่งทำได้ไม่ยากขึ้นอยู่กับความคิด ความรู้สึก และหัวใจของเราเอง ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวข้างต้นจะเป็นพื้นฐานของการมีจิตสาธารณะต่อไปในอนาคต

2.2.1 การสร้างความมีน้ำใจต่อผู้อื่น เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

บทความสุขภาพจิต โรงพยาบาลพระศรีมหาโพธิ์. สืบค้น[ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก [http:// www.thaigoodview.com / node/3369](http://www.thaigoodview.com/node/3369) (วันที่ค้นข้อมูล 2 พฤษภาคม 2556).

การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยความมีน้ำใจไมตรีที่ดีต่อกัน ความมีน้ำใจเป็นเรื่องที่ทุกคนทำได้ โดยไม่ต้องใช้เงินทองมากมาย เพียงแต่แสดงความเมตตา กรุณาต่อเพื่อนมนุษย์ โดยการช่วยเหลือเล็กๆ น้อยๆ เท่านั้น ก็เป็นการแสดงน้ำใจได้ เช่น การพาเด็ก หรือ ผู้สูงอายุข้ามถนน หรือการสละที่นั่งบนรถโดยสารให้หญิงมีครรภ์ หรือแม้แต่การมีส่วนร่วมช่วยกันพัฒนาสังคมของเราให้ดีขึ้นก็ได้ เป็นต้น ถิ่นบ่งว่าเป็นการแสดงน้ำใจ การแสดงความมีน้ำใจ จึงไม่ได้วัดกันด้วยเงินทอง บางคนมีเงินมาก แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า เขาจะเป็นคนมีน้ำใจ เพราะเขาอาจแกล้งน้ำใจก็ได้ บางคนเป็นเศรษฐีแต่มีความตระหนี่มากไม่ยอมแม้จะสละเงินให้ผู้อื่นโดยที่ตนไม่ได้รับประโยชน์ตอบแทน ถึงกระนั้นคนที่ไม่ได้มีเงินมากเพียงแต่พอมีพอกินอาจเป็นคนที่มีน้ำใจให้คนอื่นบ้างก็ยอมเป็นที่รัก และที่ชื่นชมของผู้อื่นเสมอ ความมีน้ำใจนั้น ตรงกันข้ามกับความเห็นแก่ตัว ขณะที่คนเห็นแก่ตัวมักจะคิดแต่ประโยชน์ส่วนตัวมาก่อน แต่แน่นอนที่คนมีน้ำใจจะคิดถึงประโยชน์ของส่วนรวม และความมีน้ำใจก็ยังตรงกันข้ามกับความอิจฉาริษยา คนที่อิจฉาริษยาคนอื่นย่อมปรารถนาที่จะเห็นความ ล้มเหลวของผู้ที่ได้ดีกว่า แต่คนมีน้ำใจนั้น เมื่อเห็นคนอื่นได้ดีกว่าจะมีมุทิตา และจะแสดงความยินดีด้วยอย่างจริงใจ ผู้มีน้ำใจจะนึกถึง ผู้อื่น และจะพยายาม

ช่วยผู้อื่นที่ด้อยโอกาสกว่า ผู้มีน้ำใจจึงเป็นที่รักและต้องการของคนทั่วไป และเป็นคนมีคุณค่าต่อสังคม และที่สำคัญพวกเขาเหล่านั้นก็จะเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิตอย่างแน่นอน

ความมีน้ำใจจะไม่สามารถเกิดขึ้นในสังคมได้เลย หากไม่มีผู้ใดแสดงหรือกระทำความดีขึ้นมา ซึ่งถ้าหากเราอยากที่จะเป็นบุคคลนั้น บุคคลที่จะสร้างความมีน้ำใจให้แก่สังคม บุคคลที่ปรารถนาอยากให้สังคมของตนเองและผู้อื่นมีความสุขนั้น ทำได้ไม่ยากเลย มันอยู่ที่ความคิด ความรู้สึก และหัวใจของเราเองเท่านั้น ที่จะสั่งให้ตัวเองลงมือทำ เราอาจฝึกฝนตนเองให้เป็นคนมีน้ำใจได้ ดังนี้

1. ควรเอาใจเขามาใส่ใจเรา คิดถึงหัวใจของคนอื่น และแสดงต่อผู้อื่นเหมือนที่เราต้องการให้คนอื่นแสดงต่อเรา และทำดีต่อคนอื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน ไม่ว่าความดีนั้นจะเป็นเพียงสิ่งเล็กน้อยหรือสิ่งที่ยิ่งใหญ่ก็ตาม แม้ผู้อื่นไม่ได้รับรู้กันทุกคน แต่หัวใจของเราก็รับรู้เสมอ

2. ควรเป็นผู้ให้มากกว่าผู้รับ และไม่หวังว่าคนอื่นจะต้องมาให้เราเสมอ

3. ควรแสดงน้ำใจกับคนรอบข้าง เช่น เมื่อเวลามีโอกาสได้ไปเที่ยวในที่ไกลหรือใกล้ก็ตาม ควรมีของฝากเล็กๆ น้อยๆ ติดมือมาถึงคนที่เรารู้จักและญาติมิตรของเรา นั้นเป็นการแสดงความมีน้ำใจต่อกัน เพราะแม้ว่าจะเป็นแค่สิ่งเล็กน้อย แม้จะไม่ต้องใช้เงินทองมากมาย แต่สิ่งที่ได้มันมีค่ามากกว่านั้น นั่นคือน้ำใจที่ผู้อื่นได้รับจากเรา

4. ควรเสียสละกำลังทรัพย์ สติปัญญา กำลังกาย และเวลาให้แก่ผู้เดือดร้อน เท่าที่เรापจะทำได้โดยไม่ถึงกับต้องลำบากแก่ผู้อื่นให้กับผู้ที่ต้องการพึ่งพาอาศัยเรา โดยเป็นการกระทำที่ไม่หวังผลตอบแทน

5. ควรยินดีช่วยเหลือเพื่อ ช่วยเหลือเกื้อกูลต่อเพื่อนบ้าน เช่น ไปร่วมงานพิธีต่างๆ เช่น งานแต่งงาน งานศพ หรืองานอื่นๆ เท่านั้นเขาก็จะเห็นว่าเราเป็นคนมีน้ำใจ และจะสามารถเชื่อมไมตรีจิตต่อกันได้

6. ควรให้ความรักแก่คนอื่นๆ และให้ความร่วมมือเมื่อเขาต้องการให้ช่วยเหลือ และช่วยเหลือเขาอย่างสุดความสามารถด้วยความจริงใจที่เรามี

การฝึกฝนตนเองให้เป็นคนมีน้ำใจ นอกจากจะทำให้เรามีจิตใจที่ดีงามเบิกบานแจ่มใส ผิวพรรณผ่องใส ใบหน้ายิ้มแย้มแล้วยังทำให้เราได้มิตรสหายมาก ใครก็อยากคบหาสมาคมด้วย เพราะความมีน้ำใจแสดงถึงความมีเมตตา กรุณาต่อเพื่อนมนุษย์ แล้วชีวิตของเราก็จะพบแต่ความสุขตลอดไป เพราะสังคมของเราก็จะเป็นสังคมแห่งความสันติสุข

2.2.2 แนวคิดคุณธรรมพื้นฐานเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติที่พึงประสงค์

ประไพ ประดิษฐ์สุขาวาร. บทความคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://taamkru.com/th> (วันที่ค้นข้อมูล 8 พฤษภาคม 2556)

กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนด 8 คุณธรรมพื้นฐาน ขึ้นเพื่อเป็น แนวทางให้ กับ สถานศึกษาได้นำไปประยุกต์ใช้ เพื่อให้นักเรียนนักศึกษา ได้นำไปประพฤติปฏิบัติประกอบด้วย

1. ขยัน ความหมาย คือ ความตั้งใจเพียรพยายามทำหน้าที่การทำงาน อย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ อดทน ไม่ท้อถอยเมื่อพบอุปสรรค ความ ขยันต้องปฏิบัติควบคู่กับการใช้สติปัญญาแก้ปัญหา จน เกิดผลงาน สำเร็จตามความมุ่งหมาย

คุณลักษณะเชิงพฤติกรรม ผู้ที่มีความขยัน คือผู้ที่ตั้งใจทำอะไรอย่าง จริงจังต่อเนื่องในเรื่องที่ถูกที่ ควร ผู้ที่เป็นคนสู้งาน มีความพยายาม ไม่ท้อถอย กล้าเผชิญอุปสรรค รั้งงานที่ทำ ตั้งใจทำหน้าที่ อย่างจริงจัง

2. ประหยัด ความหมาย คือ การรู้จักเก็บออมเงินใช้ทรัพย์สิน สิ่งของ แต่พอควร พอประมาณให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า ไม่ฟุ่มเฟือย ฟุ้งเฟ้อ

คุณลักษณะเชิงพฤติกรรม ผู้ที่มีความประหยัด คือ ผู้ที่ดำเนิน ชีวิตความเป็นอยู่เรียบง่าย รู้จักฐานะการเงินของตน คิดก่อนใช้ คิดก่อนซื้อ เก็บออม อดออมใช้ทรัพย์สินสิ่งของอย่างคุ้มค่า รู้จัก ทำ บัญชีรายรับ-รายจ่ายของตนเองอยู่เสมอ

3. ซื่อสัตย์ ความหมาย คือ ประพฤติตรงไม่เอินเอียง ไม่มีเล่ห์เหลี่ยม มีความจริงใจ ปลอด จากความรู้สึกลำเอียงหรืออคติ

คุณลักษณะเชิงพฤติกรรม ผู้ที่มีความซื่อสัตย์ คือ ผู้ที่มีความ ประพฤติตรงทั้งหน้าที่ ต่อ วิชาชีพ ตรงต่อเวลา ไม่ใช่เล่ห์กลคดโกง ทั้งทางตรงและทางอ้อม รับรู้หน้าที่ของตนเอง และปฏิบัติ อย่างเต็มที่ ถูกต้อง

4. มีวินัย ความหมาย คือ การยึดมั่นในระเบียบแบบแผนข้อบังคับและ ข้อปฏิบัติซึ่งมีทั้ง วินัยในตนเองและวินัยต่อสังคม คุณลักษณะเชิงพฤติกรรม ผู้ที่มีวินัย คือ ผู้ที่ปฏิบัติตนใน ขอบเขต กฎ ระเบียบของสถานศึกษาสถาบัน / องค์กร/ สังคมและ ประเทศ โดยที่ตนเองยินดีปฏิบัติตามอย่าง เต็มใจและตั้งใจ เช่น การ แต่งกายที่ถูกต้องตามระเบียบ เข้าแถวรับบริการตามลำดับ

5. สุภาพความหมาย คือ เรียบร้อย อ่อนโยน ละมุนละม่อม มีกิริยา มารยาทที่ดีงาม

มีสัมมาคารวะ

คุณลักษณะเชิงพฤติกรรม ผู้ที่มีความสุภาพ คือ ผู้ที่อ่อนน้อม ถ่อมตนตามสถานภาพและกาลเทศะ ไม่ก้าวร้าวรุนแรง วางอำนาจข่ม ผู้อื่นทั้งโดยวาจาและท่าทาง แต่ในเวลาเดียวกันยังคงมีความมั่นใจ ในตนเอง เป็นผู้มีมารยาททางคนเหมาะสมตามวัฒนธรรมไทย

6. สะอาด ความหมาย คือ ปราศจากความมัวหมองทั้งกายใจ และ สภาพแวดล้อม ความผ่องใสเป็นที่เจริญตา ทำให้เกิดความสุขสบายใจ แก่ผู้พบเห็น

คุณลักษณะเชิงพฤติกรรม ผู้ที่มีความสะอาด คือ ผู้ที่รักษา ร่างกายที่อยู่อาศัยสิ่งแวดลอม ถูกต้องตามสุขลักษณะฝึกฝนจิตใจมิให้ ขุ่นมัว จึงมีความแจ่มใสอยู่เสมอ

7. สามัคคีความหมาย คือ ความพร้อมเพรียงกัน ความกลมเกลียวกัน ความปรองดองกัน ร่วมใจกันปฏิบัติงานให้บรรลุผลตามที่ต้องการ เกิดงานการอย่างสร้างสรรค์ปราศจากการทะเลาะวิวาท ไม่เอารัดเอาเปรียบกัน เป็นการยอมรับความมีเหตุผล ยอมรับความแตกต่างหลากหลายทางความคิด ความหลากหลายในเรื่องเชื้อชาติ ความกลมเกลียว กันในลักษณะเช่นนี้ เรียกอีกอย่างว่า ความสามัคคี

คุณลักษณะเชิงพฤติกรรม ผู้ที่มีความสามัคคี คือ ผู้ที่เปิด ใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รับผิดชอบต่อคนทั้งในฐานะผู้นำ และผู้ตามที่ดี มีความมุ่งมั่นต่อการรวมพลังช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เพื่อให้ การทำงานสำเร็จลุล่วง แก้ปัญหา และขจัดความขัดแย้ง ได้เป็นผู้มีเหตุ ผล ยอมรับความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม ความคิด ความ เชื่อ พร้อมทั้งจะปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติ

8. มีน้ำใจ ความหมาย การมีน้ำใจ คือ ความจริงใจที่ไม่เห็นแก่เพียงตัว เองหรือเรื่องของตัวเอง แต่เห็นอกเห็นใจเห็นคุณค่าในเพื่อนมนุษย์ มีความเอื้ออาทรเอาใจใส่ในความสนใจ ในความต้องการ ความจำเป็น ความทุกข์สุขของผู้อื่น และพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และกัน

คุณลักษณะเชิงพฤติกรรม ผู้ที่มีน้ำใจ คือ ผู้ให้และผู้อาสา ช่วยเหลือสังคม รู้จักแบ่งปัน เสียสละความสุขส่วนตัว เพื่อทำประโยชน์ แก่ผู้อื่น เข้าใจ เห็นใจ ผู้ที่มีความเดือดร้อน อาสาช่วยเหลือสังคม ด้วยแรงกาย สติปัญญา ลงมือปฏิบัติการเพื่อบรรเทาปัญหาหรือร่วม สร้างสรรค์สิ่งดีงามให้เกิดขึ้นในชุมชน

2.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสุนทรียสนทนา

(David, Bohm : 1996) ให้ความหมายของสุนทรียสนทนา (Dialogue) มีผู้นำไปใช้ในสำนวนภาษาไทยที่แตกต่างกันหลายสำนวน เช่น “สุนทรียสนทนา” “สนทนาแลกเปลี่ยน” “วาทวิจารณ์” รวมทั้งคำว่า “สนทนา” และมีคำขยายต่อท้ายออกไป เช่น “การสนทนาอย่างสร้างสรรค์” หรือ “การสนทนาเพื่อคิดร่วมกัน” คำว่า “สนทนาวิสาสะ” ซึ่งหมายถึงการพูดคุยแบบคนคุ้นเคยกัน

(โสฬส ศิริไสย์ : 2548) Dialogue มาจาก ภาษากรีกว่า “Dialogos” โดยคำว่า Logos หมายถึง คำ (The word) หรือ “ความหมายของคำ” และคำว่า “dia” หมายถึง “ทะลุปรุโปร่ง” ไม่ได้หมายความว่า “สอง” ดังนั้น การสนทนาจึงสามารถเกิดได้จากการกระทำของคนหลายคนไม่ใช่แค่สองคน บางครั้งแม้มีเพียงคนเดียวก็สามารถทำได้ หากแม้เราตั้งใจที่จะฟังเสียงของตนเองที่เปล่งออกมา หรือการสนทนาแบบ Dialogue เป็นการรับฟังวิธีคิด วิธีการให้คุณค่า ความหมายของคนอื่นต่อสิ่งที่พูด เพื่อเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ละทิ้งสิ่งที่แต่ละคนยึดถือ เพื่อผ่านข้ามพรมแดนแห่งตัวตนไปพร้อมๆกัน

มนต์ชัย พินิจจิตรสมุทร. สุนทรียสนทนา ศาสตร์สู่ความสำเร็จขององค์กร. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก [http:// www.pantown.com](http://www.pantown.com) (วันที่ค้นข้อมูล 31 มกราคม 2555).

Dialogue หรือ สุนทรียสนทนา เป็นกระบวนการสื่อสารภายในองค์กร ที่เป็นลักษณะของการพัฒนากระบวนการคิดร่วมกัน การสื่อสารที่ไม่เพียงแต่เข้าไปในเนื้อหาที่ใครคนหนึ่งพูด หรือคิด หรือรู้สึกเท่านั้น แต่ยังลุ่มลึกเข้าไปสู่ในเรื่องของแรงกระตุ้น สมมติฐาน ความรู้ และความเชื่อ เป็นการสนทนาภายในกลุ่ม เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและถ่ายทอดความรู้ระหว่างกัน การสนทนาที่ผู้เข้าร่วมมีสถานะการรู้ตัวทั่วพร้อมที่ลุ่มลึกไปยังการทำความเข้าใจในสมมติฐาน ของตนเองและของผู้อื่น และไม่สรุปตัดสิน เพื่อสร้างให้การไตร่ตรองความคิด ด้านในแห่งตน และเกิดกระแสการไหลของความหมาย ความคิดความเข้าใจ ระหว่างบุคคลภายใน

วิศิษฐ์ วังวิญญู (2547) สุนทรียสนทนา คือ การสร้างพื้นที่ทางสังคมใหม่ที่เอื้อต่อการคิดร่วมกันอย่างเสมอภาค ในสภาวะปกติ คนจะคิดคนเดียว และเอาความคิดของตนเองออกไปปะทะประสานกับคนอื่นในรูปของการถกเถียง ได้แย้ง ทำให้เกิดการแบ่งแยกเป็นฝ่ายแพ้ ฝ่ายชนะ แต่

สุนทรียสนทนาเป็นการฟังซึ่งกันและกัน โดยไม่มีการตัดสินข้อสรุปใดๆ ความคิดที่ดีเกิดจากการฟังที่มีคุณภาพ การตั้งใจฟัง หรือการเท่าใจมาร่วมกัน มีสมาธิอยู่กับตัวเองและสิ่งที่ได้ยิน

สรุปว่า สุนทรียสนทนา (Dialogue) หมายถึง เป็นกระบวนการสื่อสารร่วมกัน โดยการเปิดพื้นที่ที่เอื้อต่อการคิด การพูดอย่างเสมอภาค การแสดงความรู้สึกที่ลุ่มลึกเข้าไปในเรื่องของแรงกระตุ้น สมมติฐาน ความรู้ และความเชื่อ รวมถึงการฟังอย่างตั้งใจ มีสมาธิอยู่กับตัวเองและสิ่งที่ได้ยิน โดยไม่มีการตัดสินข้อสรุปใดๆ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและถ่ายทอดความรู้ระหว่างบุคคล

2.4 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ

จิตสาธารณะในการศึกษาครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ซึ่งพฤติกรรมเชิงจริยธรรมเป็นพฤติกรรมหรือการกระทำที่สังคมสนับสนุน เห็นชอบและต้องการให้สมาชิกในสังคมแสดงออก จึงทำการศึกษาแนวคิดของคำว่า จิตสำนึก และสาธารณะ เรื่องของจิตสำนึกมีการศึกษาและค้นคว้ากันอย่างกว้างขวาง ทั้งในเชิง ปรัชญา จิตวิทยา สังคมศาสตร์ และรัฐศาสตร์ ซึ่งให้คำจำกัดความไว้หลากหลาย ดังนี้

จิตสาธารณะ (Public Mind) หรือจิตสำนึกสาธารณะ (Public Consciousness) เกิดขึ้นพร้อมๆ กับแนวคิดการกระจายอำนาจทางการเมืองการปกครองสู่ท้องถิ่นและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ช่วงเพียงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (ชัชวพันธ์ ธีระพันธ์, 2542 : 3) คำว่า “สาธารณะ” ย่อมหมายถึง กิจ สมบัติ สิ่งของ สถานที่ ที่มีได้เป็นของปัจเจกบุคคลคนใด ทั้งยังอาจหมายรวมถึงความเป็นส่วนรวมและสังคมได้อีกด้วย ศัพท์ “สาธารณะ” จะถอดความจากภาษาอังกฤษร่วมสมัยเดียวกับ Democracy ที่กลายเป็น “ประชาธิปไตย” จิตสำนึกสาธารณะจึงเป็นดอกผลของระบบการเมืองที่เปิดกว้าง โครงสร้างเศรษฐกิจที่เอื้อประโยชน์แก่ทุกส่วน และสังคมวัฒนธรรมอันก่อร่างสร้างสมมานาน

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2543 : 17) ได้ให้ความหมาย “จิตสาธารณะ” ว่าหมายถึง ความคิดที่ไม่เห็นแก่ตัว มีความปรารถนาที่จะช่วยเหลือ ช่วยแก้ปัญหาให้แก่ผู้อื่นหรือสังคมพยายามฉวยโอกาสที่จะช่วยเหลืออย่างจริงจังและมองโลกในแง่ดีบนพื้นฐานของความเป็นจริง และคำที่มีความหมายใกล้เคียงในเชิงพฤติกรรม ได้แก่ การทำประโยชน์เพื่อสังคม การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม จิตสำนึกทางสังคม จิตสำนึกต่อสาธารณสมบัติ จิตสำนึกต่อส่วนรวมหรือจิตสำนึกสาธารณะ และจิตสาธารณะ

หลวง โตจิราการ (2548 : เว็บไซต์) ให้ความหมายของจิตสาธารณะอย่างกว้าง ดังนี้คือ

1. อารมณ์ความรู้สึกนึกคิด จิตสำนึกที่เป็นไปเพื่อเป็นประโยชน์เกื้อกูล ส่งเสริมสนับสนุนสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชนคนหมู่มาก
2. ให้กำลังใจ ให้ความอบอุ่น ให้แรงบันดาลใจ แก่ผู้คนในการต่อสู้เพื่อเอาชนะอุปสรรคในชีวิตของตน เพื่อจะได้ดำรงตนอย่างปกติสุขในสังคมชุมชน และเข้าร่วมในการสร้างสันติสุขให้เกิดขึ้นแก่ชนในวงกว้าง

Oslan, Blekher, and Chesnolaca (2000) กล่าวว่า “จิตสำนึกสาธารณะ” คือสิ่งที่เกิดจากจิตสำนึกของแต่ละบุคคล ก่อให้เกิดการร่วมแรงร่วมใจในการกระทำ โดยใช้ประสบการณ์และพยายามผลักดันให้เกิดผลที่ก่อให้เกิดประโยชน์ของส่วนรวม

สรุปว่า จิตสาธารณะ (Public Mind) หมายถึงความตระหนักของบุคคลถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ทำให้เกิด ความรู้สึกปรารถนาที่จะช่วยเหลือสังคม เช่น ต้องการเข้าไปแก้วิกฤตการณ์ โดยรับรู้ถึงสิทธิควบคู่ ไปด้วยหน้าที่และความรับผิดชอบ สำนึกถึงพลังของตนว่าสามารถร่วมแก้ไขปัญหาคได้ และลงมือ กระทำเพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่างๆ โดยการเรียนรู้และแก้ไขปัญหาร่วมกันกับคนใน สังคม การกระทำที่แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อสาธารณะสมบัติด้วยการเอาใจใส่ดูแลเป็นธุระ และเข้าร่วมในเรื่องส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม โดยพิจารณาจากการที่บุคคล หลีกเลี่ยงการใช้หรือกระทำที่ก่อให้เกิดการชำรุดเสียหายต่อของส่วนรวม การถือเป็นหน้าที่ที่จะมี ส่วนร่วมในการดูแล การเคารพสิทธิในการใช้สาธารณสมบัติของผู้อื่น มุ่งปฏิบัติเพื่อส่วนรวม ในการดูแลรักษาของส่วนรวม

2.4.1 ความสำคัญของการมีจิตสาธารณะ

การปลูกฝังให้มีจิตสาธารณะขึ้นในสังคม โดยเฉพาะในด้านการจัดการศึกษาของชาติ ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ การศึกษามุ่งแต่พัฒนาคนทางด้านสติปัญญาเพียงอย่างเดียว ไม่สามารถสร้างจิตสำนึกรับผิดชอบใดๆ ต่อสังคมส่วนรวมได้ ดังที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดไว้ในมาตรฐานการศึกษาของชาติ กล่าวคือ

“ มาตรฐานที่ 1 ว่า คุณลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก โดยคนไทยต้องเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข ตัวบ่งชี้ คือ กำลังกาย กำลังใจที่สมบูรณ์ ความรู้ทักษะที่

จำเป็นและเพียงพอในการดำรงชีวิต และการพัฒนาสังคม ทักษะการเรียนรู้และการปรับตัว ทักษะทางสังคม คุณธรรม จิตสาธารณะ และจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก โดยมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องด้านต่างๆ ให้กับผู้เรียน รวมถึงการรู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม และของประชาชาติ ”

ซึ่งต่อมากระทรวงศึกษาธิการได้ให้ความสำคัญกับการมีจิตสาธารณะที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม การรู้จักดูแลของส่วนรวม รวมถึงการรู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ โดยให้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนด “จิตสาธารณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน 1 ใน 8 ข้อ ที่สถานศึกษาต้องเน้น โดยสถานศึกษามีชั่วโมงให้เด็กทำกิจกรรมจิตสาธารณะ รวม 165 ชั่วโมง” ดังนี้

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 จะต้องทำกิจกรรม จำนวน 60 ชั่วโมง

ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 45 ชั่วโมง

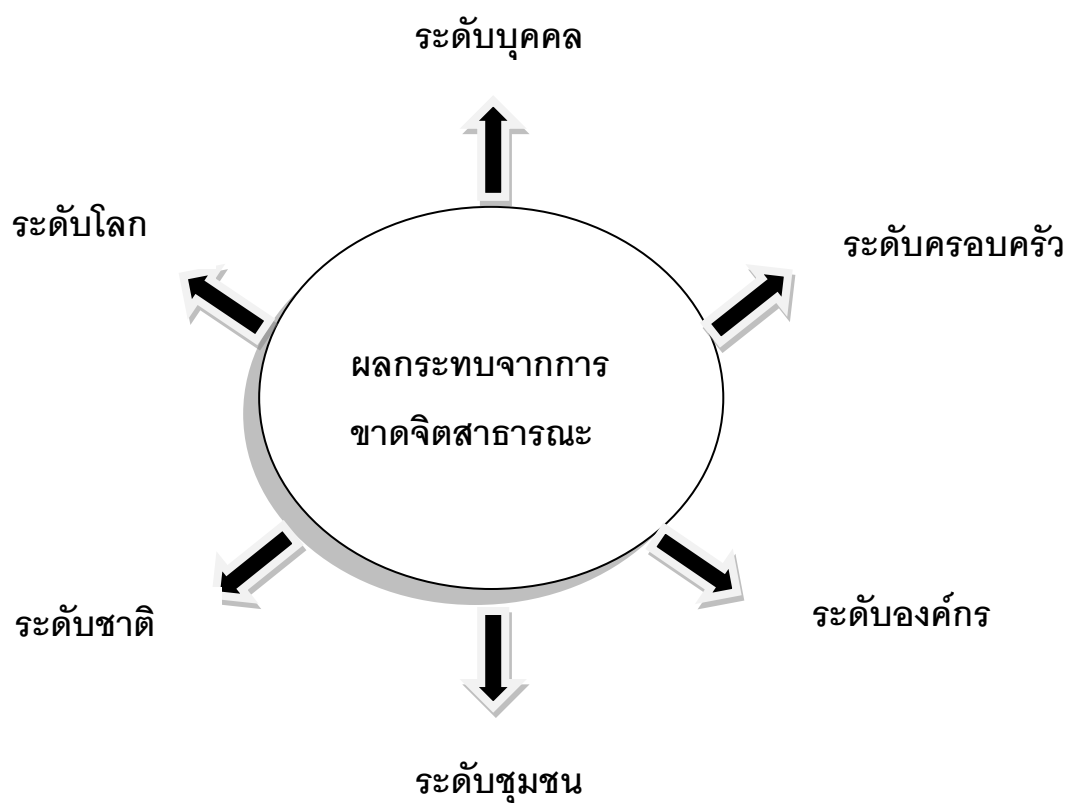
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 60 ชั่วโมง

โดยหวังให้นักเรียนได้ซึมซับสิ่งดีๆ จากการทำกิจกรรมและเป็นนิสัยที่ติดตัวไปจนโต เพราะถ้าสังคมมีคนที่มีจิตสาธารณะมากๆ มีความเห็นอกเห็นใจกัน จะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

การกำหนดจิตสาธารณะ เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน นับว่าเป็นแนวทางที่ถูกต้อง เพราะการปลูกฝังจิตสาธารณะนั้นควรทำการปลูกฝังให้เกิดขึ้นตั้งแต่วัยเด็ก เพราะเป็นช่วงที่เด็กมีความไวต่อการปลูกฝังและส่งเสริมจริยธรรมอย่างยิ่ง เพราะเด็กยังเป็น “ไม้อ่อน ที่ัดง่าย ” การปฏิบัติต่อเด็กอย่างเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กทั้งร่างกาย และโดยเฉพาะความเหมาะสมด้านพัฒนาการทางจิตใจของเด็ก อันจะเป็นการป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น และวัยผู้ใหญ่ได้มาก เพราะในวัยเด็กจะสามารถเห็นความแตกต่าง สามารถคิดเปรียบเทียบ คิดแยกแยะ เชื่อมโยงได้ เด็กจะเริ่มสนใจสิ่งแวดล้อมรอบตัวแทนการสนใจตนเอง

ดวงเดือน พันธุมนาวิน อ้างถึงในอริยา กูหา (2553:14) หากสังคมใดสมาชิกขาดจิตสาธารณะย่อมส่งผลกระทบ ผลกระทบจากการขาดจิตสาธารณะ มีดังนี้ กล่าวคือ

มนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่ต้องอยู่ร่วมกัน การอยู่ร่วมกันในสังคม ย่อมต้องมีความสัมพันธ์กัน ในรูปแบบการพึ่งพา ซึ่งหากบุคคลในสังคมขาดจิตสาธารณะอาจมีผลกระทบต่อบุคคล ครอบครัว องค์กร ชุมชน ประเทศชาติ และระดับโลกได้ดังภาพที่ 1 (ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม และสังคมสัญจร, 2543: 22-29)

ภาพที่ 1 ผลกระทบจากการขาดจิตสาธารณะ

จากภาพข้างต้นผลกระทบจากการขาดจิตสาธารณะ สรุปเป็นประเด็นดังนี้

ผลกระทบระดับบุคคล ทำให้เกิดปัญหาคือ

สร้างความเดือดร้อนให้กับตนเอง

สร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น

ผลกระทบระดับครอบครัว ทำให้เกิดปัญหาคือ

ความสามัคคีในครอบครัวลดน้อยลง

การแก่งแย่ง ทะเลาะเบาะแว้งภายในครอบครัว

ผลกระทบระดับองค์กร ทำให้เกิดปัญหาคือ

การแบ่งพรรคแบ่งพวกภายในองค์กร

ความเห็นแก่ตัว แข่งแย้งชิงดีชิงเด่น

การเบียดเบียนสมบัติองค์กรเป็นสมบัติส่วนตัว

องค์กรไม่ก้าวหน้า ประสิทธิภาพและคุณภาพของงานลดลง

ผลกระทบระดับชุมชน ทำให้เกิดปัญหาคือ

ชุมชนอ่อนแอขาดการพัฒนา เพราะต่างคนต่างอยู่ สภาพชุมชนมีสภาพเช่นไรก็ยังเป็นเช่นนั้น ไม่เกิดการพัฒนา และยิ่งนานไปก็ยิ่งเสื่อมทรุดลง อาชญากรรมในชุมชนอยู่ในระดับสูง

ขาดศูนย์รวมจิตใจ ขาดผู้นำที่นำไปสู่การแก้ปัญหา เพราะคนในชุมชนมองปัญหาของตนเองเป็นเรื่องใหญ่ ขาดคนอาสาสมัครพัฒนา เพราะกลัวเสียทรัพยากรกลัวเวลา หรือกลัวเป็นที่ครหาจากบุคคลอื่น

ผลกระทบระดับชาติ ทำให้เกิดปัญหาคือ

วิกฤตการณ์ภายในประเทศบ่อยครั้ง และแก้ปัญหาไม่ได้ เกิดการเบียดเบียนทำลายทรัพย์สินและสมบัติที่เป็นของส่วนรวม

ประเทศอยู่สภาพล้าหลัง เนื่องจากขาดพลังของคนในสังคม เมื่อผู้นำประเทศนำมาตรการใดมาใช้ก็ไม่ได้ผล เพราะไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชน

เกิดการแบ่งพรรคแบ่งพวก แข่งแย้งแข่งขัน เห็นประโยชน์กลุ่มของตนเองและพวกพ้อง เกิดการทุจริตคอร์รัปชัน

ผลกระทบระดับโลก ทำให้เกิดปัญหาคือ

ถ้าบุคคลขาดจิตสาธารณะ จะทำให้เกิดการเอารัดเอาเปรียบระหว่างประเทศ ทำให้เกิดปัญหา คือ

เกิดการสะสมอาวุธกันระหว่างประเทศ เพราะขาดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน กลัวประเทศอื่นจะโจมตี จึงต้องมีอาวุธที่รุนแรง มีอานุภาพในการทำลายล้างสูงไว้ในครอบครองเพื่อข่มขู่ประเทศอื่น และเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นก็มีแนวโน้มใช้ความรุนแรง แสยบนุภาพทางการสงครามในการตัดสินปัญหา

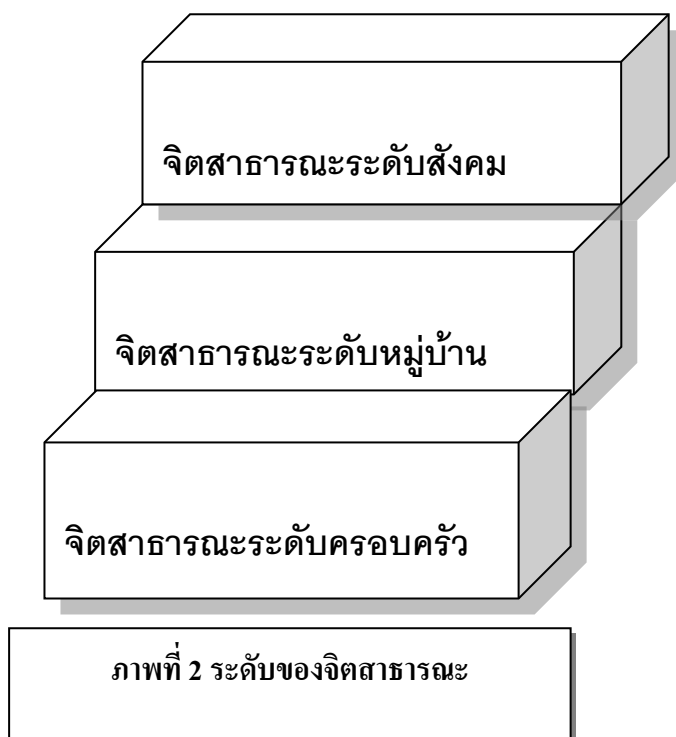
เกิดการถล่มถ้าง แ่งแย้งหรือครอบงำทางการค้าระหว่างประเทศทุกวิถีทาง เพื่อให้เกิดการได้เปรียบทางการค้าทำให้ประเทศด้อยกว่าขาดโอกาสในการพัฒนาประเทศ

เกิดการรังเกียจเหยียดหยามคนต่างเชื้อชาติ ต่างเผ่าพันธุ์ หรือต่างท้องถิ่น มองชนชาติอื่น เผ่าพันธุ์อื่นว่ามีความเจริญหรือศักดิ์ศรีด้อยกว่าเชื้อชาติและเผ่าพันธุ์ของตน ดูถูกหรือเป็นปฏิปักษ์ต่อชาติอื่น

2.4.2 ระดับของจิตสาธารณะ

ระดับของจิตสาธารณะมี 3 ระดับดังนี้

1. จิตสาธารณะระดับครอบครัว ได้แก่ ความพื่อพอกิน ความสัมพันธ์ระหว่างญาติ พี่น้อง ความขยัน มีที่อยู่อาศัย มีที่ทำกิน และการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ ให้ความช่วยเหลือผู้อื่น รู้จักเสียสละแสดงความมีน้ำใจให้กับบุคคลในครอบครัว
2. ระดับหมู่บ้าน ได้แก่ คนดี ความดี การแบ่งปัน การอาศัยไ้วววน การช่วยเหลือเกื้อกูล และการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร
3. จิตสาธารณะระดับสังคม ได้แก่ ความร่วมมือร่วมใจ สามัคคี การมีส่วนร่วมงานทางสังคม งานบุญ งานประเพณีต่าง และปฏิบัติตามโครงการพัฒนาต่าง ๆ

ธีรยุทธ บุญมี. (2536). รับรู้ถึงสิทธิควบคู่ไปกับหน้าที่และความรับผิดชอบ สำนักถึงพลังของคน.[ออนไลน์].เข้าถึงได้จาก<http://kb.psu.ac.th/psukb/bitstream/2010/8269/6/Chapter2.pdf> (วันที่ค้นข้อมูล 10 พฤษภาคม 2556) ได้กล่าวถึงระดับของจิตสาธารณะ ไว้ 2 ระดับคือ

- 1.ระดับชุมชน เป็นสิ่งที่มีอยู่เดิมในสังคมไทย โดยชุมชนจะควบคุมดูแลกันและกัน ร่วมกันรับผิดชอบในปัญหาต่าง ๆ ร่วมกัน
- 2.ระดับสังคม เกิดขึ้นเมื่อสังคมไทยได้รับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ตามแนวทางการพัฒนาสมัยใหม่ ทำให้เกิดวิถีชีวิตของคนเมืองใหญ่ขึ้น เกิดความคิดแบบต่างคนต่างอยู่ ทำให้เกิด

ปัญหาต่างๆตามมา เช่น ปัญหาสิ่งแวดล้อม และปัญหาสังคม เป็นต้น ซึ่งสมาชิกในสังคมที่รับรู้ และตระหนักในความรุนแรงของปัญหา ได้มีการเรียกร้องให้มีการแก้ปัญหาร่วมกัน

สรุปได้ว่า จิตสาธารณะมีหลายระดับ การแบ่งระดับจิตสาธารณะควรเริ่มต้นจากจุดที่ใกล้ตัวที่สุดคือ จิตสาธารณะระดับครอบครัว และขยายไปสู่จิตสาธารณะระดับชุมชน และระดับสังคมต่อไป

2.4.3 องค์ประกอบของจิตสาธารณะ

ผู้วิจัยได้จัดองค์ประกอบในการวิจัยครั้งนี้ โดยใช้แนวคิดของหลุยส์ อางปรู (2544) เป็นหลักซึ่งจัดองค์ประกอบตามแนวคิดของอนุชาติ พวงสำลี และ วีรบุรณ วิจารณ์ วิสารทกุล (2540) และ ยุทธนา วรณปิติ (2543) ร่วมกับการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง องค์ประกอบของการมีจิตสาธารณะในการวิจัยมีดังนี้

1.ด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม บุคคลเกิดการรับรู้ว่ามีสภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ว่าอยู่ในภาวะไม่ปกติ ซึ่งมีผลกระทบต่อตนเอง ครอบครัว ประเทศชาติ เป็นภาวะที่จำเป็นต้องแก้ปัญหาให้อยู่ในภาวะที่ปกติสุข

2. ด้านการวิเคราะห์ วิพากษ์ วิจรณ์ สภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง รวมถึงการคิดจำแนกสาเหตุและกระบวนการที่ทำให้เกิดปัญหาสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ทำให้อยู่ในภาวะไม่ปกติ รวมถึงผลกระทบของปัญหาในด้านต่างๆ ว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร และร่วมกับการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคลอื่นถึงสภาพปัญหาแนวทางป้องกันและแก้ไข

3. ด้านความรัก ความเอื้ออาทร และความสามัคคี การรวมกลุ่มของบุคคลในสังคมมีความหลากหลายจึงจำเป็นต้องสร้างขึ้นบนฐานแห่งความรัก ความเมตตา ความเอื้ออาทรและความสามัคคี

4. ด้านการรับรู้ความสามารถของตนเองในการผลักดันเพื่อแก้ไขปัญหาสังคม เศรษฐกิจ การเมือง มั่นใจในความสามารถของตนในการที่จะช่วยเหลือกันแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ภาระหรืออื่น ต้องการหาวิธี แนวทาง และทรัพยากรในการแก้ปัญหา

5. ด้านการลงมือปฏิบัติ หรือร่วมมือในการแก้ไขปัญหาปัญหาสังคม เศรษฐกิจ การเมือง โดยการริเริ่มของตนเอง หรือเข้าร่วมในกลุ่มต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือสังคม หรือการกระทำอื่นๆ ที่กระทำแล้วมีผลทำให้เกิดการผลักดัน และการเคลื่อนไหวในทางพัฒนาสังคม ตามความรู้ความสามารถของตน

6. ด้านการมีเครือข่ายในการทำกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือสังคม ต้องมีการประสาน เพื่อดำเนินการตามแนวทางในการช่วยเหลือสังคม โดยการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม ช่วยเหลือสังคมและร่วมมือกับองค์กรของรัฐบาลและเอกชนในการกระทำเพื่อช่วยเหลือสังคม

2.4.4 การเกิดจิตสำนึกและจิตสำนึกสาธารณะ

สุพจน์ ทราชแก้ว (2546) ได้อธิบายถึงการก่อรูปของจิตสำนึกว่าเป็นกระบวนการที่มีความต่อเนื่อง ยากที่จะกำหนด แยกแยะ หรือจัดลำดับขั้นเพื่อบ่งชี้ว่าบุคคลมีความรู้สึกอยู่ที่ใดได้ชัดเจน และยังมีความเกี่ยวข้องกับคุณลักษณะทางด้านสติปัญญาและการกระทำของมนุษย์ผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่มีองค์ประกอบสำคัญ 3 ส่วน ได้แก่

1. คุณลักษณะด้านพุทธิพิสัย หมายถึง การได้รับรู้ (Cognition) หรือการมีประสบการณ์ตรงกับสิ่งต่าง ๆ ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ผ่านประสาทสัมผัสต่าง ๆ ทำให้บุคคลรู้จักหรือระลึกถึง มีความเข้าใจ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินคุณค่าของสิ่งดังกล่าวได้
2. คุณลักษณะด้านจิตพิสัย หมายถึง ความรู้สึกทางจิตใจ (Affection) อันได้แก่ ความสนใจ หรือใส่ใจในสิ่งดังกล่าว โดยมีปฏิกิริยาสนองตอบการเห็นหรือให้คุณค่า การจัดระบบของคุณค่าและสร้างเป็นคุณลักษณะนิสัย
3. คุณลักษณะทางด้านทักษะพิสัย หมายถึง พฤติกรรม (Behavior) หรือการแสดงออกที่สามารถจะสังเกตรูปแบบความประพฤติได้อย่างชัดเจน เรียกว่าบุคลิกภาพ จิตสำนึกของบุคคลจึงเป็นผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นภายหลังจากการมีประสบการณ์ตรงกับสิ่งเร้า การรับรู้ในส่วนนี้ได้ก่อรูปขึ้นในจิตใจของบุคคลในรูปของความเชื่อ ค่านิยม ทศนคติ ที่ก่อให้เกิดพฤติกรรม เป็นคุณลักษณะทางจิตที่ก่อรูปผ่านกระบวนการทางปัญญา เป็นปฏิกิริยาตอบสนองต่อปรากฏการณ์ทางสังคม

2.5 ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการพัฒนาความมีน้ำใจและมีจิตสาธารณะ

ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาความมีน้ำใจและมีผลต่อการเกิดจิตสาธารณะมี 2 ปัจจัย ดังนี้
ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ อ้างถึงในนงลักษณ์ เขียนงาม (2552:73-77)

1. ปัจจัยภายในตนเอง หมายถึง ลักษณะเฉพาะของบุคคลที่ทำให้มีความสำนึกแตกต่างกัน ได้แก่ ภาวะทางอารมณ์ ค่านิยมส่วนบุคคล
2. ปัจจัยภายนอก หมายถึง สภาพแวดล้อมภายนอกที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์ด้วย ซึ่งจะส่งผลให้เกิดจิตสำนึกที่แตกต่างกัน ได้แก่ ความสัมพันธ์ในครอบครัว โรงเรียน สังคมและกลุ่มเพื่อน

สำหรับไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม (2544: ออนไลน์) กล่าวว่าไว้ว่า การสร้างสำนึกมาจากตัวเองและจากปัจจัยภายนอกที่เกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างบุคคล เริ่มต้นตั้งแต่พ่อแม่ พี่น้อง ญาติ เพื่อน ครู สื่อมวลชน บุคคลทั่วไป ตลอดจนระดับองค์กร วัฒนธรรมประเพณี ความเชื่อ กฎหมาย ศาสนา ที่ทำให้การอบรมกล่อมเกลา และสะสมอยู่ในส่วนของการรับรู้ที่ละเอียดละน้อย จึงมีผลต่อจิตสำนึกในรูปแบบหลากหลาย หรือกระบวนการเรียนรู้โดยระบบหรือกลไกที่สร้างขึ้นมา อย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ลักษณะที่เป็นทางการก็คือระบบโรงเรียน สถาบันการศึกษา และไม่เป็นทางการก็คือ การเรียนรู้ภายในองค์กร ชุมชน สังคม การเรียนรู้ ผ่านสื่อมวลชน ผ่านปฏิสัมพันธ์ต่างๆภายในสังคม ส่วนปัจจัยภายใน เป็นการคิดไตร่ตรองของแต่ละบุคคล พิจารณาตัดสินคุณค่า และความดีงาม ซึ่งผลต่อพฤติกรรมและการประพฤติปฏิบัติเกิดจากการรับรู้ จากการเรียนรู้ การมองเห็น การคิด แล้วนำมาพิจารณา ตัดสินว่าต้องการสร้างสำนึกแบบใด

ดังนั้น การพัฒนาความมีน้ำใจ และมีจิตสาธารณะเกิดจากทั้งสองปัจจัยร่วมกันระหว่างปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอก เป็นปฏิสัมพันธ์ที่มีความต่อเนื่องกัน จิตสาธารณะที่มาจากภายในเป็นความรู้สึกนึกคิด พิจารณาตัดสินคุณค่า และความดีงามของบุคคล เป็นสภาวะอารมณ์ เห็นคุณค่าของส่วนรวมและปัจจัยภายนอก เป็นภาวะที่ได้รับการอบรม กล่อมเกลาทางสังคม เริ่มตั้งแต่พ่อแม่ บุคคลทั่วไป วัฒนธรรมซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของแต่ละบุคคล

2.6 คุณลักษณะและประเภทของนักศึกษามหาวิทยาลัย

สวัสดิ์ สุคนธรังสี อ้างถึงใน อ้อมใจ วงษ์มณฑา (2552 : 27) ให้ความเห็นในเรื่องนี้ว่า “ลักษณะพิเศษของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา คือ ตัวนักศึกษาที่อยู่ในวัยที่กำลังจะเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ โดยทั่วไปนักศึกษาจะมีอายุระหว่าง 18-22 ปี มีอารมณ์ที่อ่อนไหวมากกว่าบุคคลในวัยอื่น ในขณะเดียวกันก็กระตือรือร้น อยากรู้ อยากเห็น อยากทดลองสิ่งใหม่ มีความคิดคำนึงค่อนข้าง เพื่อฝัน และพร้อมที่จะรับอุดมการณ์ที่ตนเชื่อว่านี่เป็นวัยที่บุคคลกำลังแสวงหาเอกลักษณ์ (Identity) นักศึกษาเป็นบุคคลที่มีสติปัญญาโดยเฉลี่ยสูงกว่าบุคคลอื่นในวัยเดียวกัน”

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา อ้างถึงใน อ้อมใจ วงษ์มณฑา (2543 : 26, 29) กล่าวถึงลักษณะพิเศษของนักศึกษาว่า “มีความกระตือรือร้นและสนใจในสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ เขาทนไม่ได้ที่จะเห็นสภาพความไม่ถูกต้อง หรือความไม่ยุติธรรมในสังคม ชีวิตของเขาเป็นอิสระที่จะคิดและแสดงออก

และเน้นว่านักศึกษา ไม่ใช่ผู้ตกที่นั่งที่คอยรับแต่สิ่งที่มหาวิทยาลัยและอาจารย์ป้อนให้” นักศึกษาเข้ามาในรั้ว มหาวิทยาลัยด้วยความรู้สึก ความกังวล ความหวัง ความรัก ความเกลียด ในขณะที่เขาฟัง คิด อ่าน เขียน และเรียนไปพร้อมๆ กัน” ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของมอนเร (Monroe, 1977 : 182) ที่เห็น ว่านักศึกษาโดยธรรมชาติจะเป็นคนที่มีอารมณ์รุนแรง มีอุดมคติสูงและทนไม่ได้ต่อความอยู่ดีธรรมดา ของสังคม เขากล่าวว่า นักศึกษาที่เข้าในมหาวิทยาลัยใหม่ๆ บุคลิกภาพยังไม่ชัดเจน แต่เมื่อจบ ออกไปแล้ว จะมีลักษณะของตนค่อนข้างแน่นอน ชีวิตในมหาวิทยาลัยจึงควรเป็นชีวิตที่นักศึกษา ได้รับการพิจารณา ทดสอบ คัดเลือก และยึดเป็นลักษณะเฉพาะของแต่ละคน เขาเน้นการพัฒนา นักศึกษาในแง่เอกลักษณ์บุคคล

2.7 แนวทางการพัฒนาความมีน้ำใจ และจิตสาธารณะ

รัฐจวน อินทรกำแหง (2528 : 110-119) ซึ่งถึงแนวทางในการเสริมสร้างจิตสำนึกของคนในสังคมว่า จะเกิดขึ้นได้จากการคลุกคลีอยู่กับความถูกต้อง การปลูกฝัง อบรม การฝึกปฏิบัติ การได้เห็นตัวอย่างที่ชวนให้ประทับใจ ปัจจัยเหล่านี้จะค่อย ๆ โน้มน้ำใจของบุคคลให้เกิดจิตสำนึกที่ถูกต้อง และการสร้างจิตสำนึกต่อส่วนรวมให้เกิดขึ้นจำต้องอาศัยสถาบันทางสังคมหลายส่วนเข้ามาร่วมมือกัน อาทิ

1. สถาบันการศึกษา การศึกษาเป็นรากฐานของการพัฒนา เป็นสิ่งที่ปฏิเสธกันไม่ได้ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาในรูปแบบใดก็ต้องเริ่มต้นด้วยการศึกษา จนมีการศึกษามากพอแก่สถานะแห่งตนที่จะสามารถปฏิบัติงานหรือดำเนินชีวิตไปสู่ทิศทางที่ประสงค์ การกำหนดเป้าหมาย ของการศึกษาให้ถูกต้องโดยธรรมชาติเพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่แท้จริง จึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด ที่ผู้มีอำนาจในการบริหารการศึกษาพึงพิจารณาให้ลึกซึ้ง ให้ถ่องแท้ ให้รอบคอบ ให้ถูกต้องด้วยทัศนะที่กว้างไกล โดยมีจุดหมายรวบยอดว่า ต้องจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีจิตสำนึกเป็นมนุษย์ที่เต็มที การจัดการศึกษาควรมุ่งเน้นที่การสร้างจิตสำนึกภายใน การพัฒนาจิตสำนึกภายในคือ การพัฒนาจิตใจที่เป็นรากฐานของความเป็นมนุษย์ ไม่ควรเน้นที่การพัฒนาเพื่อความสำเร็จในวิชาชีพที่ปราศจากพื้นฐานทางจริยธรรม เพราะอาจจะเป็นการส่งเสริมให้บุคคลออกไปประกอบวิชาชีพด้วยจิตสำนึกผิดพลาด แล้วก็ไปสร้างระบบการทำงานที่ผิด มีการเอาเปรียบผู้อื่น กอบโกย ความหลงตัวเอง ความมัวเมา วนเวียนแต่ในวังวนวัตถุที่อาจก่อให้เกิดการประหัดประหารกันในทุกวงการ การให้การศึกษาก่อนเยาวชนควรหยุดสร้างจิตสำนึกที่นิยมในวัตถุแต่เน้นการสร้างจิตสำนึกในทางจริยธรรมให้นักเรียนเข้มแข็งยิ่งขึ้นทุกระดับการศึกษา

2.สถาบันศาสนา สถาบันทางศาสนาต้องเป็นผู้นำในการสร้างจิตสำนึกต่อส่วนรวมให้เกิดขึ้น ต้องนำประชาชนกลับไปสู่คำสอนของพระพุทธองค์ ที่ทรงเน้นให้เห็นแก่ประโยชน์สุขของสังคมเป็นใหญ่ ไม่บริโภคนิยมความจำเป็น หรือเพราะความอยาก มีความสันโดษโดยพอใจที่จะมีกินมีอยู่ มีใช้เท่าที่จำเป็น รู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เจือจานแก่ผู้อื่น มีความเมตตาอาทรต่อกันเห็นแก่ผู้อื่นเสมือนเห็นแก่ตนเอง รู้จักหน้าที่ ปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้องสถาบันทางศาสนาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นสถาบันที่ได้รับการเคารพบูชาแต่โบราณกาลจวบจนปัจจุบัน เป็นสถาบันที่มีอิทธิพลอย่างสูงต่อจิตใจของประชาชนเพราะต่างได้ยึดถือสถาบันนี้เป็นที่พึ่งทางใจมาอย่างเนิ่นนาน ฉะนั้น สถาบันทางศาสนาจึงอยู่ในฐานะที่จะช่วยสร้างสรรค์และพัฒนาจิตใจของคนในสังคม ให้หันเข้ามาหาความถูกต้องตามทำนองคลองธรรม และวิธีการพัฒนาจิตสำนึกให้เกิดขึ้นได้อย่างดีที่สุดก็คือ การสอนด้วยตัวเอง อันหมายถึง การที่ผู้อยู่ในสถาบัน องค์การทางศาสนา พึงต้องประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างแก่คนในสังคมในด้านการช่วยเหลือส่วนรวม

3.สถาบันครอบครัว ความอบอุ่นของสถาบันครอบครัวมีความสำคัญเป็นอันดับแรก เพราะเป็นจุดเริ่มต้นที่จะช่วยให้ทารกเกิดจิตสำนึก เห็นความสำคัญของส่วนรวม ความใกล้ชิดระหว่างพ่อแม่กับลูกจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการเลี้ยงดูอบรมลูก เพราะความใกล้ชิดจะเป็นสื่อที่ทำให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน และกลายเป็นเกิดความเห็นใจซึ่งกันและกันสถาบันครอบครัวจึงเป็นพื้นฐานของสังคม ถ้าครอบครัวมีแต่ความคลอนแคลนสังคมก็พลอยคลอนแคลนไปด้วย และเด็กที่เติบโตจากครอบครัวที่คลอนแคลน จะมีจิตสำนึกที่คลาดเคลื่อน การสอนและการอบรมของสถาบันครอบครัวควรดำเนินการให้สอดคล้องประสานไปในจุดหมายเดียวกันกับการสอนการอบรมของสถาบันการศึกษาและสถาบันทางศาสนาเพื่อปูพื้นฐานหรือฝังรากให้เด็กมีจิตสำนึกที่เป็นสัมมาทิฐิเสียตั้งแต่ยังเด็กเพื่อที่เด็กจะได้เป็นกำลังในการสร้างสรรค์สังคมที่ให้ความร่มเย็นเป็นสุข

4.สื่อมวลชน สื่อมวลชนเป็นสถาบันที่ทรงอิทธิพลอย่างยิ่งในการกระจายความคิดความรู้ หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งสู่การรับรู้ของประชาชน ความร่วมมือจากสื่อมวลชนจะช่วยสร้างความเข้าใจ ช่วยสร้างจิตสำนึกที่ถูกต้องให้แก่คนในสังคม เนื่องจากสื่อมวลชนนั้นมีบทบาทและอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการเสริมสร้างการรับรู้ที่จะสั่งสมกลายเป็นจิตสำนึกของคนในสังคมการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมือง จึงเป็นเงื่อนไขเบื้องต้นที่จะช่วยให้คนในสังคมมีจิตสำนึกต่อส่วนรวมที่จะนำไปสู่การก่อตัวของประชาสังคม การจัดการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองนี้มีได้หมายถึงกระบวนการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนสำหรับประชากรวัยเรียนหรือการจัดการศึกษาแบบเป็นทางการในรูปแบบอื่นๆ แต่ยังคงหมายถึงกระบวนการเสริมสร้างการเรียนรู้ทางตรงอย่างไม่เป็นทางการในชีวิตประจำวัน ซึ่งจำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับเครือข่ายสถาบันและกระบวนการทางสังคมที่หลากหลาย และต่อเนื่อง ทั้งในส่วนของการศึกษา สถาบันครอบครัว องค์การเอกชน และองค์กร

ประชาสังคม ฯลฯ

2.8 วิธีการพัฒนาความมีน้ำใจ และจิตสาธารณะ

ในการพัฒนาความมีน้ำใจ และจิตสาธารณะให้กับเด็กและเยาวชนนั้น นักการศึกษาได้ใช้วิธีการที่หลากหลาย แต่ส่วนใหญ่แล้วจะยึดหลักของการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางปัญญา (Cognitive Behavior Modification) เป็นหลัก ซึ่งสามารถสรุปตัวอย่างในการพัฒนาความมีน้ำใจ และจิตสาธารณะได้ ดังต่อไปนี้

1. การใช้บทบาทสมมติกับตัวแบบ

การใช้บทบาทสมมติเป็นการทดลองให้เด็กได้สวมบทบาทผู้อื่น เพื่อให้รับรู้ถึงความรู้สึก และอารมณ์ในบทบาทของผู้อื่น และเปลี่ยนแปลงความคิดของตนเองได้อย่างมีเหตุผล ซึ่งเป็นเทคนิคทางอารมณ์ภายใต้แนวคิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม โดยเน้นที่กระบวนการทางปัญญาของบุคคลมาประยุกต์ใช้ในการเปลี่ยนแปลงการตอบสนองทางอารมณ์ และพฤติกรรม แต่เมื่อบุคคลเปลี่ยนความเชื่อ หรือความคิดได้อย่างมีเหตุผลจะเป็นผลให้บุคคลมีอารมณ์ และพฤติกรรมที่เหมาะสมยิ่งขึ้น (ธรรมนันทิกา แจ่มสว่าง, 2547)

2. การใช้สถานการณ์จำลองผสมผสานกับเทคนิคการประเมินผลจากสภาพจริง

การใช้สถานการณ์จำลองผสมผสานกับเทคนิคการประเมินผลจากสภาพจริง เป็นกระบวนการที่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ จากการเข้าร่วมสถานการณ์จำลองที่กำหนดขึ้น ซึ่งมีสภาพใกล้เคียงความเป็นจริงในชีวิต โดยเน้นการมีส่วนร่วมระหว่างครูและเด็กให้เด็กมีส่วนร่วมแสดงบทบาท เสนอข้อคิดเห็น และสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ พร้อมกับการใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายควบคู่กับการจัดสถานการณ์จำลอง เพื่อประเมินพฤติกรรมของเด็ก (อัญชลี ยิ่งรักพันธุ์, 2550)

3. การเสนอตัวแบบผ่านภาพการ์ตูน

ภาพการ์ตูนเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถใช้ปรับเปลี่ยนกระบวนการทางปัญญา ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้จากการสังเกต (Observational Learning) โดยให้นักเรียนสังเกตตัวแบบที่กระทำพฤติกรรมมีจิตสาธารณะผ่านภาพการ์ตูน โดยกำหนดให้มีสภาพการณ์หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในภาพที่ทำให้ตัวแบบที่เป็นตัวการ์ตูนแสดงพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีจิตสาธารณะเมื่อตัวแบบในภาพแสดงพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีจิตสาธารณะเมื่อตัวแบบในภาพแสดงพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีจิตสาธารณะ แล้วจะได้รับผลกระทบบางอย่างหลังพฤติกรรม และผลกระทบหรือสิ่งที่เกิดหลังพฤติกรรมนั้นจะต้องเป็นตัวเสริมแรง หรือสิ่งที่ตัวแบบพึงพอใจ เช่น คำชมจากครู หรือรางวัลจากผู้ที่มีอิทธิพลต่อเด็ก เป็นต้น (สุคนธร หนูตะวัฒนะ, 2550)

4. การใช้วิธีทัศนหุ่นเชิดเป็นตัวแทน

วิธีทัศนหุ่นเชิดเป็นตัวแทนเน้นกระบวนการที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการสังเกตตัวแทน โดยใช้ตัวละครหุ่นเชิดเป็นตัวแทนในการให้ความรู้เกี่ยวกับจิตสาธารณะ เจตคติข้อควรปฏิบัติ และแสดงพฤติกรรมการมีจิตสาธารณะให้เห็นและลงมือปฏิบัติด้วยตัวละครหุ่นเชิดแล้วผลที่ได้รับจากการแสดงพฤติกรรม จะเป็นการจูงใจให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกลอยตามตัวแทน แล้วผู้ตามเกิดการเรียนรู้ และเลียนแบบพฤติกรรมการมีจิตสาธารณะจากตัวแทนนั้น (บุญทัน ภูบาล, 2549)

5. การใช้วิธีสอนพัฒนาความมีน้ำใจและจิตสาธารณะ

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552) ได้เสนอแนะวิธีสอนที่สามารถนำมาพัฒนาความมีน้ำใจและจิตสาธารณะ อาทิเช่น

5.1 การจัดการเรียนรู้แบบโครงการ (Project Method)

การสอนแบบโครงการหรือการสอนแบบโครงงาน เป็นการสอนที่ให้โอกาสนักเรียนได้วางโครงการและดำเนินการให้สำเร็จตามความมุ่งหมาย ของโครงการนั้นอาจเน้นโครงการที่จัดทำเป็นหมู่หรือคนเดียวก็ได้ นักเรียนจะมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการทำงานนั้นด้วยตนเอง ลักษณะการสอนคล้ายตามสภาพจริงของสังคมเป็นการทำงานที่เริ่มต้นด้วยปัญหาและดำเนินการแก้ปัญหาโดยลงมือปฏิบัติจริง โดยมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

(ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552, 343-347)

5.1.1 ชี้นำเสนอ เป็นขั้นที่ครูเสนอเหตุการณ์หรือสถานการณ์ให้นักเรียนเกิดความต้องการที่จะวางโครงการในการแก้ปัญหาใดปัญหาหนึ่ง

5.1.2 ชี้นำกำหนดความมุ่งหมาย เป็นขั้นที่นักเรียนทำการเลือกปัญหาและตั้งจุดมุ่งหมายในการศึกษา โดยการทำงานเป็นกลุ่ม ทำการเลือกประธานกรรมการ และเลขานุการ

5.1.3 ชี้นำวางแผน เป็นขั้นที่นักเรียนภายในกลุ่มช่วยกันวางแผนว่าจะดำเนินการอย่างไร จึงจะสามารถบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ซึ่งการวางแผนจะประกอบด้วย

- 1) ชื่อโครงการ บอกชื่อโครงการที่นักเรียนจะทำ
- 2) หลักการ บอกเหตุผล ที่จะต้องจัดทำโครงการ
- 3) วัตถุประสงค์ ของโครงการการปฏิบัติงานครั้งนี้จะมีผลได้อย่างไรบ้าง
- 4) สถานที่ปฏิบัติโครงการ ในสถานที่ในการดำเนินการจัดโครงการ
- 5) วัน เวลาในการปฏิบัติงาน ใช้เวลาวันเริ่ม และเสร็จสิ้นโครงการเมื่อใด
- 6) งบประมาณในการดำเนินการ ใช้งบประมาณเท่าใด แยกเป็นรายการในการใช้จ่าย

เรื่องใดบ้าง

7) วิธีการศึกษาค้นคว้า ใช้วิธีหาข้อมูลอย่างไรบ้างในการทำโครงการ บรรลุ
จุดมุ่งหมาย

8) เครื่องมือ อุปกรณ์ที่ใช้ วัสดุ อุปกรณ์อะไรบ้าง

9) ผลที่คาดว่าจะได้รับ คาดว่าโครงการที่ทำ สามารถแก้ปัญหาอะไรได้บ้าง และจะ
ได้ผลการดำเนินงานครั้งนี้อย่างไรบ้าง

5.1.4 ขั้นตอนดำเนินงาน เป็นขั้นที่ทำตามโครงการที่วางแผนไว้ของแต่ละกลุ่ม

5.1.5 ขั้นประเมินผล เป็นขั้นที่ให้นักเรียนเป็นผู้ประเมินว่า โครงการนั้นบรรลุจุดมุ่งหมาย
หรือไม่ ในการทำโครงการนี้ได้ประโยชน์อย่างไรบ้าง

5.1.6 ขั้นติดตามผล เป็นขั้นการติดตามผลของโครงการต่อไปเพื่อพัฒนางานให้ดียิ่งขึ้น

6.การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก (Problem – base Learning)

การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้
ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยใช้ปัญหาเครื่องกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความต้องการที่จะศึกษา
ค้นคว้าหาความรู้ โดยใช้กระบวนการแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนได้สมรรถภาพที่
ต้องการ โดยมีครูเป็นผู้ให้ การสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้

(ยุรวพันธ์ คล้ายมงคล, 2545:55) ได้เสนอกระบวนการเรียนรู้การสอนโดยใช้ปัญหาเป็น
หลักไว้ 7 ขั้นตอน ดังนี้

6.1 เตรียมปัญหา

จุดมุ่งหมาย เพื่อสร้างปัญหาสำหรับการเรียน ให้ได้ตามสาระการเรียนรู้ด้านเนื้อหา และ
กระบวนการที่ต้องการ

6.2 สร้างความเชื่อมโยงสู่ปัญหา

จุดมุ่งหมาย เพื่อทำให้นักเรียนมีความรู้สึกว่าปัญหามีความสำคัญและน่าให้ความสนใจ
และดำเนินการ และเพื่อนำเสนอปัญหา

วิธีสอนและเทคนิคการสอน ใช้การอภิปรายที่เชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิม การใช้
คำถามที่กระตุ้นประสบการณ์เดิม บทบาทสมมติ และสถานการณ์จำลอง และการทดลอง

6.3 สร้างกรอบของการศึกษา

จุดมุ่งหมายเพื่อสร้างกรอบหรือขอบเขตที่ชัดเจน ที่จะทำให้การศึกษาค้นคว้าเป็น
รูปธรรม ชัดเจน ดำเนินต่อไปได้ง่าย และเป็นไปตามทิศทางที่กำหนด

วิธีสอนและเทคนิคการสอน ใช้การระดมสมอง การเขียนตารางแสดงแนวคิดเกี่ยวกับ
การแก้ปัญหา ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับปัญหาที่รู้ประเด็นที่ต้องการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม วิธีการศึกษา
ค้นคว้าเพิ่มเติม และเทคนิคการระดมสมองเพื่อช่วยหาแนวคิด

6.4 ศึกษาค้นคว้าโดยกลุ่มย่อย

จุดมุ่งหมายเพื่อรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการตัดสินใจ แก้ปัญหาตามที่กำหนดไว้ในรอบการศึกษา

วิธีสอน และเทคนิคการสอนใช้บทบาทสมมติ สถานการณ์จำลองเพื่อฝึกทักษะ การค้นคว้าและการทำงานกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ

6.5 ตัดสินใจหาทางแก้ปัญหา

จุดมุ่งหมาย เพื่อประเมินความเป็นไปได้ ความเหมาะสมของแนวคิดเกี่ยวกับการแก้ปัญหาที่กำหนดไว้ โดยพิจารณาจากข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า และเพื่อตัดสินใจ เลือกวิธีการที่จะใช้ในการแก้ปัญหา

6.6 สร้างผลงาน

จุดมุ่งหมาย เพื่อสร้างชิ้นงานหรือดำเนินการตามแนวทางที่กำหนดไว้

วิธีสอน และเทคนิคการสอน ใช้การทำงานเป็นกลุ่ม

6.7 ประเมินผลการเรียนรู้

จุดมุ่งหมาย เพื่อสรุปสาระการเรียนรู้ด้านเนื้อหา และกระบวนการประเมินการเรียนรู้ และสร้างความเชื่อมโยงกับเรื่องที่เกี่ยวข้อง

7.การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคหมวกหกใบ ของ De Bono (Six Thinking Hats)

เทคนิคหมวกหกใบ เป็นการใช้สีของหมวกแต่ละใบที่มีสีต่างกันแทนความคิดแต่ละด้าน โดยให้วิธีคิดแต่ละอย่างกำหนดจากสีของหมวก ซึ่งสีของหมวกแต่ละใบจะสอดคล้องกับแนวคิดของหมวกใบนั้น เป็นการบอกให้ทราบว่าให้คิดไปทิศทางใด ในการคิดนักคิดจะใช้หมวกครั้งละหนึ่งใบแทนแต่ละความคิด สีของหมวกนี้จะเป็นกรอบที่เป็นรูปธรรมที่สำคัญต่อการรับรู้ช่วยให้เข้าใจ และจดจำง่ายขึ้น เพราะเป็นการสอนด้วยสัญลักษณ์ (De Bono, 1992)

De Bono ใช้สีเป็นชื่อหมวก ก็เพื่อให้เราสามารถมองเห็นภาพได้ง่ายขึ้น ซึ่งสีของหมวกแต่ละใบสอดคล้องกับแนวคิดของหมวก ดังนี้

- 1) หมวกสีขาว แสดงความเป็นกลางและวัตถุนิสัย หมวกสีขาวจึงเป็นตัวแทนของข้อมูล ตัวเลข ข้อเท็จจริงต่างๆ เป็นสิ่งที่ทุกคนยอมรับไม่มีการโต้แย้ง
- 2) หมวกสีแดง แสดงถึงความเกรี้ยวกราด อารมณ์ หมวกสีแดงจึงเป็นการมองทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก การหยั่งรู้ และสัญชาตญาณ
- 3) หมวกสีดำ แสดงถึงความมืดคลุ้ม หมวกสีดำจึงเป็นการมองในภาพลบ ข้อเสียเหตุผล ในการปฏิเสธจุดด้อย และข้อผิดพลาด

- 4) หมวกสีเหลือง แสดงถึงความคิดสร้างสรรค์ หมวกสีเหลืองจึงเป็นการมองในด้านบวก แง่ดี และความเป็นไปได้ ความหวัง ความมั่นใจว่าทำได้ และคุณประโยชน์ รวมทั้งเหตุผลในการยอมรับ
 - 5) หมวกสีเขียว แสดงถึง การมีชีวิต ความเจริญงอกงาม และความอุดมสมบูรณ์ หมวกสีเขียวจึงเป็นการมองด้วยความคิดใหม่ๆ สร้างสรรค์
 - 6) หมวกสีน้ำเงิน แสดงถึงการควบคุม เปรียบเทียบที่ปกคลุมอยู่เหนือทุกสิ่ง หมวกสีน้ำเงินจึงเป็นการควบคุม การจัดระเบียบ การประเมิน และการสรุป
- (De Bono,1992) ได้เสนอขั้นตอนการใช้หมวกหกใบ ดังนี้

- 6.1 ขั้นนำ เป็นการแนะนำให้ทราบสิ่งที่จะสอน
- 6.2 ขั้นชี้แจงรายละเอียด เพื่อให้ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งที่จะสอน ซึ่งเป็นรายละเอียดเกี่ยวกับธรรมชาติ และลักษณะของหมวกแต่ละใบ
- 6.3 ขั้นสาธิต แสดงให้เห็นถึงการใช้หมวกที่มีความสัมพันธ์กับการคิดแต่ละแบบ พร้อมอธิบาย แนะนำตัวอย่างคำถาม เพื่อสร้างความเข้าใจ
- 6.4 ขั้นฝึกปฏิบัติ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกคิดจากหมวกคิดจากสถานการณ์ หรือหัวข้อที่กำหนดให้ โดยพยายามให้นักเรียนได้ฝึกคิดให้รอบคอบทุกหมวก
- 6.5 ขั้นหารายละเอียดเพิ่มเติม เป็นการสนทนาเพื่อหารายละเอียดเพิ่มเติม เพื่อให้ นักเรียนเห็นความชัดเจนในสิ่งที่คิด ป้องกันการสับสน
- 6.6 ขั้นสรุป เป็นการทบทวนและการเรียบเรียงสิ่งที่คิด โดยเน้นประเด็นสำคัญเพื่อให้ เห็นผลที่เกิดจากความคิด

จากวิธีการสอนต่างๆ ที่กล่าวมา ผู้สอนสามารถนำปัญหา หรือเรื่องราวปัญหาด้านจิต สาธารณะในสังคมมานำเสนอแก่ผู้เรียน และให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดวิเคราะห์ หาแนวทางแก้ปัญหาด้าน จิตสาธารณะตามกระบวนการเรียนการสอนของวิธีการสอนนั้นๆ ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้พัฒนาความมีน้ำใจและจิตสาธารณะได้อีกแนวทางหนึ่ง

2.9 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความมีน้ำใจและจิตสาธารณะ

อัจฉรา โฉมแจ่ม (2544 : 121-123) ได้ศึกษาเรื่อง จิตสำนึกของนักศึกษามหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ต่อการรวมกลุ่มกิจกรรมเพื่อสังคม พบว่า ลักษณะกิจกรรมที่ทำเพื่อสังคมเป็นกิจกรรม ด้านการพัฒนาพฤติกรรมมากที่สุด และส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง สำหรับปัจจัยที่ผลักดันให้เกิด จิตสำนึกในการรวมกลุ่มทำกิจกรรมเพื่อสังคมของนักศึกษาคือความรักที่มีต่อผู้อื่นกลุ่มเพื่อนและ สภาพแวดล้อม

พริยา นิลมาตร (2550 : 70-71) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสำนึกสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับจิตสำนึกสาธารณะอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ได้แก่ คุณธรรมจริยธรรม ด้านความมีวินัย ด้านความรับผิดชอบ ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ด้านความกตัญญูกตเวที ความฉลาดทางอารมณ์ พฤติกรรมการสอนของครู และการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

สุภัทรา ภูมิรัตนาวลี (2547 : 66-67) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยและกระบวนการที่เอื้อต่อการพัฒนาจิตสำนึกต่อสังคมของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยและกระบวนการที่เอื้อต่อการพัฒนาจิตสำนึกต่อสังคมของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่สำคัญมี 9 ตัวเรียงตามลำดับคือ กระบวนการพัฒนาจิตสำนึกต่อสังคมจากเพื่อน ความสม่ำเสมอในการทำกิจกรรม กระบวนการพัฒนาจิตสำนึกต่อสังคมจากครอบครัว กระบวนการพัฒนาจิตสำนึกต่อสังคมจากสื่อมวลชน ความสนใจในการทำกิจกรรม แบบอย่างจากบุคคลสำคัญ แบบอย่างจากบิดา สถานภาพของครอบครัวที่พ่อแม่อยู่ด้วยกัน

หฤทัย อาจปรู (2544 : 135-138) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ภาวะผู้นำ รูปแบบการดำเนินชีวิต และความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองกับการมีจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาพยาบาลเขตกรุงเทพมหานคร ใน 2 องค์ประกอบ คือ

1. องค์ประกอบในส่วนจิตสำนึกสาธารณะ

- 1.1 ด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน
- 1.2 ด้านการวิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม
- 1.3 ด้านความรัก ความเอื้ออาทร และความสามัคคี
- 1.4 ด้านการรับรู้และความสามารถในการผลักดันเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

ในสังคม

2. องค์ประกอบในส่วนพฤติกรรมที่แสดงการมีจิตสำนึกสาธารณะ

- 2.1 ด้านการปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาสังคม
- 2.2 ด้านการมีเครือข่ายในการทำกิจกรรมทางสังคม

2.10 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดฝึกจิตสาธารณะ

1. ความหมายของชุดฝึก

ทิสนา แหมมณี (2534 : 1) กล่าวว่า ชุดฝึก หรือชุดกิจกรรม หมายถึง การจัดองค์ประกอบต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ โดยการบูรณาการกิจกรรมให้เข้ากับเนื้อหาในหลักสูตร โดยยึดหลักให้สนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน ชุดกิจกรรมจะมีรายละเอียดของ

การดำเนินกิจกรรมที่ชัดเจน สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและแนวคิดที่วางไว้ ลักษณะของชุดฝึก หรือชุดกิจกรรมจะเป็นแบบเบ็ดเสร็จในตัว ผู้เรียนสามารถนำไปฝึกได้ด้วยตนเอง

วิริยะ บุญนิวาสน์ (2541 : 3) กล่าวว่า ชุดฝึกกิจกรรมทักษะทางสังคม หมายถึง การนำนวัตกรรมและกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองตามที่กิจกรรมกำหนดเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์

สรุปได้ว่า ชุดฝึก หรือชุดกิจกรรม หมายถึง ชุดของการเรียน หรือชุดฝึกที่ประกอบด้วย วัสดุอุปกรณ์หลายชนิดและองค์ประกอบอื่นที่ก่อให้เกิดความสมบูรณ์ในตัวเอง โดยผู้วิจัยได้รวบรวมและจัดอย่างเป็นระเบียบไว้ในกลุ่ม และชุดฝึกนี้จะสร้างขึ้นเพื่อสนองวัตถุประสงค์ใด วัตถุประสงค์หนึ่ง เช่น วัตถุประสงค์ประกอบการฝึก เป็นต้น

2. โครงสร้างของชุดฝึก หรือชุดกิจกรรม

ทิตินา แคมมณี (2534 : 32) เสนอว่า ชุดกิจกรรมประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ชื่อกิจกรรม ประกอบด้วยหมายเลขกิจกรรม ชื่อของกิจกรรม และเนื้อหาของกิจกรรมนั้น

2.2 คำชี้แจง เป็นส่วนที่อธิบายความมุ่งหมายหลักของกิจกรรม และลักษณะของการจัดกิจกรรมเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายนั้น

2.3 จุดมุ่งหมาย เป็นส่วนที่ระบุจุดมุ่งหมายที่สำคัญของกิจกรรมนั้น

2.4 แนวคิด เป็นส่วนที่ระบุเนื้อหา หรือมโนทัศน์ของกิจกรรมนั้น ส่วนนี้ควรจะได้รับการย้ำและเน้นเป็นพิเศษ

2.5 สื่อ เป็นส่วนที่ระบุถึงวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการดำเนินกิจกรรม เพื่อช่วยให้ครูทราบว่าต้องเตรียมอะไรบ้าง

2.6 เวลาที่ใช้ เป็นส่วนที่ระบุจำนวนเวลาโดยประมาณว่า กิจกรรมควรใช้เวลาเพียงใด

7. ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม เป็นส่วนที่ระบุวิธีการจัดกิจกรรม เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ วิธีการจัดกิจกรรมนี้ได้จัดไว้เป็นขั้นตอน

8. ภาคผนวก ในส่วนนี้จะให้ตัวอย่างวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมและข้อมูลอื่น ๆ ที่จำเป็นสำหรับครู รวมทั้งเฉลยแบบทดสอบ

2.11 ทฤษฎีและแนวคิดการพัฒนาความมีน้ำใจและจิตสาธารณะ

ทฤษฎีปัญญาสังคม (Social Learning Theory)

Albert Bandura (1962 - 1986) นักจิตวิทยาชาวอเมริกัน เป็นผู้พัฒนาทฤษฎีนี้ขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าของตนเอง เดิมใช้ชื่อว่า "ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม" (Social Learning Theory) ต่อมาเขาได้เปลี่ยนชื่อทฤษฎีเพื่อความเหมาะสมเป็น "ทฤษฎีปัญญาสังคม"

ทฤษฎีปัญญาสังคมเน้นหลักการเรียนรู้โดยการสังเกต (Observational Learning) เกิดจากการที่บุคคลสังเกตการกระทำของผู้อื่นแล้วพยายามเลียนแบบพฤติกรรมนั้น ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมทางสังคมเราสามารถพบได้ในชีวิตประจำวัน เช่น การออกเสียง การขับรถยนต์ การเล่นเกมกีฬาประเภทต่างๆ เป็นต้น

ขั้นตอนของการเรียนรู้โดยการสังเกต

1.ขั้นให้ความสนใจ (Attention Phase) ถ้าไม่มีขั้นตอนนี้ การเรียนรู้อาจจะไม่เกิดขึ้นเป็นขั้นตอน ที่ผู้เรียนให้ความสนใจต่อตัวแบบ (Modeling) ความสามารถ ความมีชื่อเสียง และคุณลักษณะเด่นของตัวแบบจะเป็นสิ่งดึงดูดให้ผู้เรียนสนใจ

2.ขั้นจำ (Retention Phase) เมื่อผู้เรียนสนใจพฤติกรรมของตัวแบบ จะบันทึกสิ่งที่สังเกตได้ไว้ในระบบความจำของตนเอง ซึ่งมักจะจดจำไว้เป็นจินตภาพเกี่ยวกับขั้นตอนการแสดงพฤติกรรม

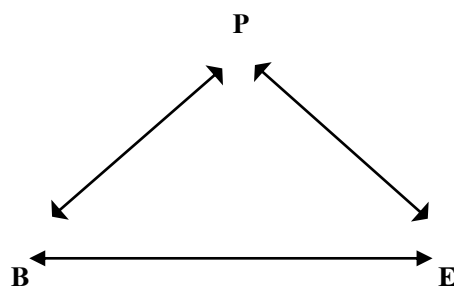
3.ขั้นปฏิบัติ (Reproduction Phase) เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนลองแสดงพฤติกรรมตามตัวแบบ ซึ่งจะส่งผลให้มีการตรวจสอบการเรียนรู้ที่ได้จดจำไว้

4.ขั้นจูงใจ (Motivation Phase) ขั้นตอนนี้เป็นขั้นแสดงผลของการกระทำ (Consequence) จากการแสดงพฤติกรรมตามตัวแบบ ถ้าผลที่ตัวแบบเคยได้รับ (Vicarious Consequence) เป็นไปในทางบวก (Vicarious Reinforcement) ก็จะจูงใจให้ผู้เรียนอยากแสดงพฤติกรรมตามแบบ ถ้าเป็นไปในทางลบ (Vicarious Punishment) ผู้เรียนก็มักจะงดเว้นการแสดงพฤติกรรมนั้นๆ

หลักพื้นฐานของทฤษฎีปัญญาสังคม มี 3 ประการ คือ

1.กระบวนการเรียนรู้ต้องอาศัยทั้งกระบวนการทางปัญญาและทักษะการตัดสินใจของผู้เรียน

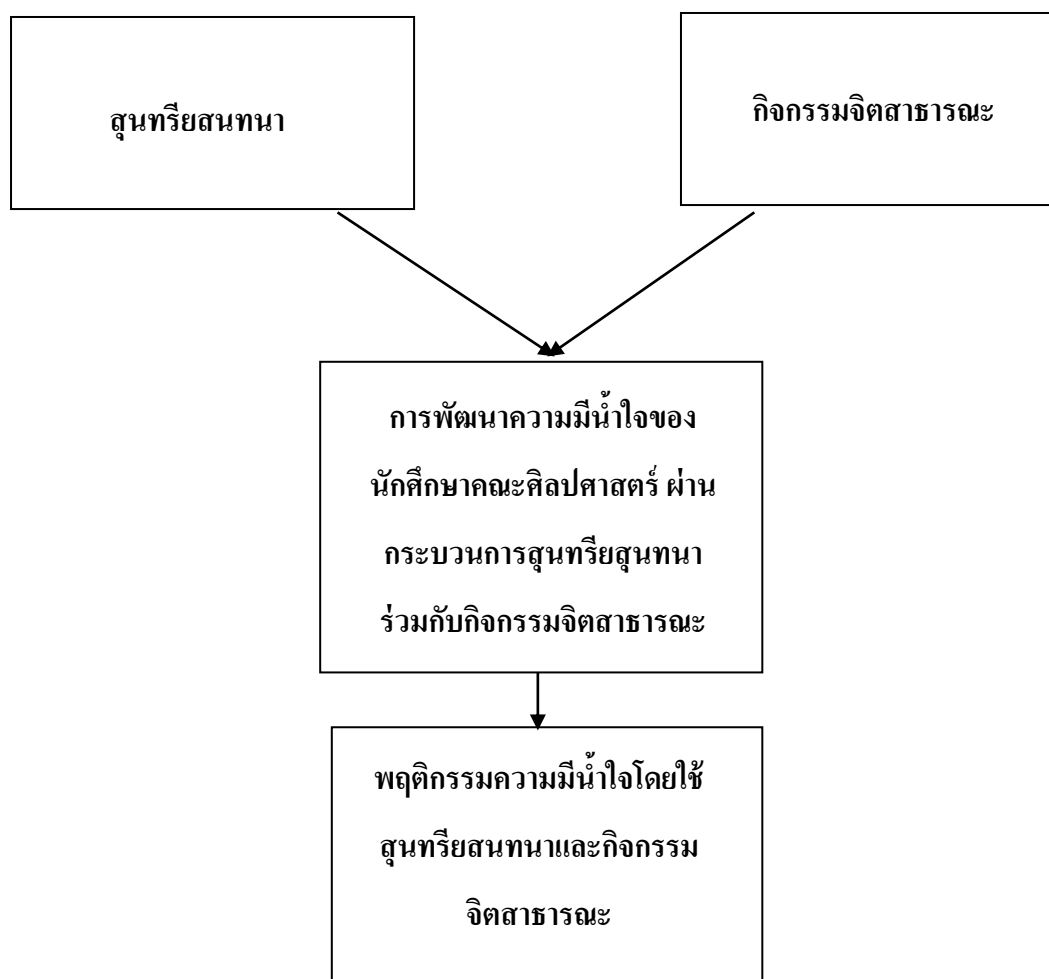
2.การเรียนรู้เป็นความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ 3 ประการ ระหว่างตัวบุคคล (Person) สิ่งแวดล้อม (Environment) และพฤติกรรม (Behavior) ซึ่งมีอิทธิพลต่อกันและกัน

ภาพที่ 3 กระบวนการของทฤษฎีปัญญาสังคม

3. ผลของการเรียนรู้กับการแสดงออกอาจจะแตกต่างกัน สิ่งที่เรียนรู้แล้วอาจไม่มีการแสดงออกก็ได้ เช่น ผลของการกระทำ (Consequence) ด้านบวก เมื่อเรียนรู้แล้วจะเกิดการแสดงพฤติกรรมเลียนแบบ แต่ผลการกระทำด้านลบ อาจมีการเรียนรู้แต่ไม่มีการเลียนแบบ

2.12 กรอบแนวความคิดของโครงการวิจัย(Conceptual Diagram)

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพมุ่งการพัฒนาความมีน้ำใจของ นักศึกษาคณะศิลปศาสตร์โดยใช้สุนทรียสนทนาร่วมกับกิจกรรมจิตสาธารณะ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ตามขั้นตอน ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population)

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษาชั้นปีที่1 ที่ลงทะเบียนเรียนวิชามนุษสัมพันธ์ และการพัฒนาบุคลิกภาพ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตสงขลา ประจำปีการศึกษาที่ 2 /2555 (เริ่มดำเนินการ 1ตุลาคม 2555 -30 กันยายน 2556) จำนวน 50 คน

กลุ่มตัวอย่าง (Sample)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย ที่ กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่1 ที่ลงทะเบียนเรียนวิชามนุษสัมพันธ์และการพัฒนาบุคลิกภาพ ปีการศึกษา 2555 ภาคเรียนที่ 2 จำนวน 10 คน(เลือกด้วยความสมัครใจ) จากคณะศิลปศาสตร์ โดยการเลือกแบบ เจาะจง คือนักศึกษาสาขาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล (เนื่องจากมีนักศึกษาลงทะเบียนเรียน ในภาคเรียนที่ 2 ในวิชามนุษสัมพันธ์และการพัฒนาบุคลิกภาพ จากคณะศิลปศาสตร์ เพียง 1สาขา คือสาขาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ชนิด ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ ชุดฝึกการพัฒนาความมีน้ำใจ จำนวน 3 ชุด มีลักษณะเป็นชุดกิจกรรมกลุ่มเพื่อจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนได้เรียนรู้และมีปฏิสัมพันธ์กันภายในกลุ่ม มีการทำกิจกรรมร่วมกัน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกิจกรรม โดยปรับปรุงมาจากกิจกรรมของ ดวงมณี วรรณสุทธิ์ (2552) แล้วคัดเลือกกิจกรรมเฉพาะที่เห็นว่าสามารถพัฒนาความมีน้ำใจและจิตสาธารณะของผู้เรียน โดยนำมาดัดแปลงและประยุกต์วิธีการฝึก ให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวัด

เครื่องมือที่ใช้ในการวัด ได้แก่ แบบสอบถามวัดความมีน้ำใจโดยใช้กิจกรรมจิตสาธารณะของผู้เรียน จำนวน 40 ข้อ ซึ่งมีลักษณะแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ตามมาตรวัดแบบ

ลิเคิร์ต (Likert Scale อ้างถึงใน ชิดชนก เชิงขาว, 2539: 163-164) โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน แบ่งเป็น 5 ระดับ ซึ่งจะมีเกณฑ์การให้คะแนนในลักษณะทั้งเชิงบวก (นิมาน) และเชิงลบ (นิเสธ)

เกณฑ์การให้คะแนนข้อความเชิงบวก (นิมาน) ให้คะแนน ดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด ให้คะแนน 5 คะแนน

เห็นด้วยมาก ให้คะแนน 4 คะแนน

เห็นด้วยปานกลาง ให้คะแนน 3 คะแนน

เห็นด้วยน้อย ให้คะแนน 2 คะแนน

เห็นด้วยน้อยที่สุด ให้คะแนน 1 คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนนข้อความเชิงลบ (นิเสธ) ให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้คะแนน 1 คะแนน

เห็นด้วยมาก ให้คะแนน 2 คะแนน

เห็นด้วยปานกลาง ให้คะแนน 3 คะแนน

เห็นด้วยน้อย ให้คะแนน 4 คะแนน

เห็นด้วยน้อยที่สุด ให้คะแนน 5 คะแนน

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. **เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง** คือ ชุดฝึกจิตสาธารณะ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจำนวน 3 ชุด ประยุกต์มาจากกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ทำการทดลองสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที เป็นเวลา 4 สัปดาห์ รวมระยะเวลาในการฝึกทั้งหมด 4 ครั้ง

2. **เครื่องมือที่ใช้ในการวัด** คือ แบบสอบถามวัดการพัฒนาความมีน้ำใจของนักศึกษาโดยใช้ สุนทรียสนทนาร่วมกับกิจกรรมจิตสาธารณะด้วย ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาและปรับปรุงจากแบบสอบถาม ของอ้อมใจ วงษ์มณฑา (2552)

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย มีขั้นตอน ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยและองค์ประกอบ ที่ทำให้เกิดจิตสาธารณะ ชุดฝึก และกิจกรรมที่ใช้ในชุดฝึก กำหนดเนื้อหาและกิจกรรมให้ สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการวิจัย โดยปรับปรุงมาจากกิจกรรมของ ดวงมณี วรรณสุทธิ์ (2552) แล้วคัดเลือกกิจกรรมเฉพาะที่เห็นว่าสามารถพัฒนาความมีน้ำใจและจิตสาธารณะตามองค์ประกอบ เพื่อนำมาดัดแปลงและประยุกต์วิธีการฝึก ให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง

1.2 สร้างชุดฝึกให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะและวัตถุประสงค์ของกิจกรรม ที่ใช้ในแต่ละครั้ง แบ่งออกเป็น 3 ด้านดังนี้

1.2.1 ด้านการพัฒนาความมีน้ำใจ เรื่อง “ความรู้ด้านจิตสาธารณะ”

1.2.2 ด้านการรับรู้ความสามารถของตนเองในการแก้ไขปัญหาสังคม

1.2.3 ด้านการลงมือปฏิบัติระดมความคิดในการแก้ไขปัญหาสังคม

และทั้งนี้ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับพฤติกรรมจิตสาธารณะของผู้เรียนทั้ง 3 ด้าน

1.3 นำชุดฝึกการพัฒนาความมีน้ำใจเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบ ความถูกต้องและแก้ไขปรับปรุงในด้านการใช้ภาษา และความเที่ยงตรงตามเนื้อหาโดยหาค่าดัชนี ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับประเด็นหลักของจิตสาธารณะ ตามวิธีการของโรวินลลีและ แฮมเบลิตัน (Rovinelli and Humbleton) อ้างถึงใน อ้อมใจ วงษ์มณฑา (2552 : 49) โดยข้อใดที่ได้ ค่า ดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปจะเลือกไว้ใช้ และรายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรง เจริญเนื้อหาของชุดฝึก จำนวน 3 ท่าน ดังนี้

1. ผศ.ศศิโส ชันติวรพงศ์ ข้าราชการเกษียณ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

2. ผศ.นรา บุรณรัช ข้าราชการเกษียณ มหาวิทยาลัยทักษิณ

3. ผศ.สมเกียรติ อินทรักษ์ อาจารย์ประจำคณะศิลปศาสตรมหาวิทาลัย

เทคโนโลยีราชชมงคลศรีวิชัย

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับความสอดคล้องของ จุดประสงค์กับกิจกรรมของชุดฝึก การใช้ภาษา ปรับข้อคำถาม และเนื้อหาในกิจกรรมบางชุดให้

เหมาะสมกับผู้เรียน ซึ่งคะแนนที่ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาไว้ในแบบสอบถามที่สร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 3 ระดับดังนี้

คะแนน + 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับลักษณะของพฤติกรรมด้านนั้น

คะแนน 0 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับลักษณะของพฤติกรรมด้านนั้นหรือไม่

คะแนน - 1 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่เกี่ยวข้องหรือไม่สอดคล้องกับลักษณะ
พฤติกรรมด้านนั้น

1.4 ผลการประเมินแบบทดสอบการพัฒนาความมีน้ำใจพบว่า มีค่าดัชนีความ
สอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.50 ถึง 1.00 ถือว่านำไปใช้ได้

1.5 นำแบบทดสอบวัดการพัฒนาความมีน้ำใจโดยใช้กิจกรรมจิตสาธารณะที่ปรับปรุง
แก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 20 คน เพื่อทดสอบคุณภาพ
เครื่องมือด้วยการหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) แล้วนำไปดำเนินการเก็บข้อมูลกับ
กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

โดยกำหนดเกณฑ์การใช้คะแนนแบ่งเป็น 5 ระดับ ซึ่งจะมีเกณฑ์การให้คะแนน
ความคิดเห็นจำนวน 5 ช่อง และมีความหมายของระดับคะแนน ดังนี้

5 หมายถึง เมื่อท่านพิจารณาข้อความแล้ว เห็นด้วยว่าปัจจัยนั้นส่งผลต่อจิตสาธารณะ
มากที่สุด

4 หมายถึง เมื่อท่านพิจารณาข้อความแล้ว เห็นด้วยว่าปัจจัยนั้นส่งผลต่อจิตสาธารณะมาก

3 หมายถึง เมื่อท่านพิจารณาข้อความแล้ว เห็นด้วยว่าปัจจัยนั้นส่งผลต่อจิตสาธารณะ
ปานกลาง

2 หมายถึง เมื่อท่านพิจารณาข้อความแล้ว เห็นด้วยว่าปัจจัยนั้นส่งผลต่อจิตสาธารณะน้อย

1 หมายถึง เมื่อท่านพิจารณาข้อความแล้ว เห็นด้วยว่าปัจจัยนั้นส่งผลต่อจิตสาธารณะ
น้อยที่สุด

1.6 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ส่งผลต่อการ
พัฒนาความมีน้ำใจของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย โดยใช้
สถิติพื้นฐาน โดยการหาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และค่าค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard
Deviation) และเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ตารางและคำบรรยาย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. เข้าพบนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อชี้แจงนัดหมายในการเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มเป้าหมายในการจัดเก็บแบบสอบถาม การจัดเก็บแบบสอบถาม ตลอดจนรายละเอียด ขั้นตอนการดำเนินงานต่าง ๆ
2. ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลโดยนำแบบสอบถามไปแจกให้กับกลุ่มประชากร และกลุ่มตัวอย่าง โดยขอความอนุเคราะห์จากอาจารย์ผู้สอนในท้ายชั่วโมงเรียน ประมาณ 30 นาที จากนั้นเก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับมาด้วยตนเองร่วมกับผู้ประสานงาน
3. จัดทำหนังสือขออนุญาตจากฝ่ายวิชาการและงานวิจัยในการจัดกิจกรรมสนทนากลุ่มย่อย เกี่ยวกับการใช้แบบฝึกทั้ง 3 กิจกรรมในการดำเนินกิจกรรมดังกล่าว ตามวันและเวลาที่กำหนดไว้
4. รวบรวมเครื่องมือทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ และจัดดำเนินการตามขั้นตอนของงานวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้ข้อมูลครบถ้วนตามที่ต้องการแล้ว ได้นำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ด้วย โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ซึ่งได้กำหนดขั้นตอนไว้ ดังนี้

1. ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้เกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criteria) ของ วัน เดชพิชัย, 2532 : 11) ซึ่งแบ่งคะแนนเป็นช่วง ๆ มีความหมาย ดังนี้
 - ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.00 หมายความว่า จิตสาธารณะอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด
 - ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50 หมายความว่า จิตสาธารณะอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก
 - ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50 หมายความว่า จิตสาธารณะอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง
 - ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51-2.50 หมายความว่า จิตสาธารณะอยู่ในระดับเห็นด้วยน้อย
 - ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.50 หมายความว่า จิตสาธารณะอยู่ในระดับเห็นด้วยน้อยที่สุด
2. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Diviation)
3. ค่า T-test

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 สถิติที่ใช้ในการหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดและชุดฝึกการพัฒนาความมีน้ำใจโดยใช้กิจกรรมจิตสาธารณะ คำนวณหาดัชนีความสอดคล้องโดยใช้ IOC (IOC : Index of Congruence) มีสูตรดังนี้

(ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. 2551 : 50)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้อง

$$\frac{\sum R}{N} \text{ แทน ผลรวมความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ} \\ N \text{ แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ}$$

1.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตร (อ้างถึงใน ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2536 : 64)

$$\text{ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)} = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ SD แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$$\sum x \text{ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด}$$

n แทนจำนวนข้อมูลในกลุ่มตัวอย่าง

1.3 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ใช้สูตร (Norusis, 1990 : B-66) ดังนี้

$$\text{ค่าเฉลี่ย } \bar{X} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิจัยเรื่อง“การพัฒนาความมีน้ำใจของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์โดยใช้สุนทรียสนทนาร่วมกับกิจกรรมจิตสาธารณะ” ผู้วิจัยได้แบ่งหัวข้อนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยทั้งหมด 3 หัวข้อ ดังนี้

1. ผลวิเคราะห์การใช้ชุดฝึกกิจกรรมจิตสาธารณะร่วมกับสุนทรียสนทนาของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
2. ผลการวิเคราะห์การวัดระดับความมีน้ำใจของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
3. ผลวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ส่งผลต่อการพัฒนาความมีน้ำใจของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ เพื่อใช้แทนความหมายดังนี้

N แทน จำนวนนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง

$\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)

$S.D$ แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.2 ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2.1 ผลการวิเคราะห์ใช้ชุดฝึกกิจกรรมจิตสาธารณะร่วมกับสุนทรียสนทนากับศึกษาคณะศิลปศาสตร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

จากผลการวิเคราะห์แบบสอบถามและชุดฝึกการพัฒนาความมีน้ำใจของของนักศึกษา คณะศิลปศาสตรโดยใช้สุนทรียสนทนาร่วมกับกิจกรรมจิตสาธารณะ ซึ่งมีรายละเอียดแสดงไว้ใน ตาราง 1 -5 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลการใช้แบบสอบถามก่อนทดลอง และหลังทดลอง โดยใช้สุนทรียสนทนาร่วมกับ กิจกรรมจิตสาธารณะ

แบบสอบถาม	ค่าสถิติ	
	$\bar{x}$	S.D.
ก่อนทดลอง	3.8955	0.35523
หลังทดลอง	3.8075	0.38671

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการใช้แบบสอบถามของนักศึกษามีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ก่อนทดลองเท่ากับ 3.8955 และหลังทดลองมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 3.8075 ซึ่งคะแนนก่อนทดลองมากกว่าคะแนนหลังทดลอง ซึ่งจากการเปรียบเทียบค่าความต่างของแบบสอบถาม มีค่าเท่ากับ 0.88

ตารางที่ 2 แสดงผลการใช้แบบฝึกก่อนทดลอง และหลังทดลอง ของแบบฝึกที่ 1

เรื่อง จิตสาธารณะ

แบบฝึกที่ 1 เรื่อง จิตสาธารณะ	ค่าสถิติ	
	$\bar{x}$	S.D.
ก่อนทดลอง	8.10	0.74
หลังทดลอง	8.40	1.07

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการใช้แบบฝึกก่อนที่ 1 เรื่อง จิตสาธารณะ ค่าเฉลี่ย($\bar{x}$) ก่อนทดลองเท่ากับ 8.10 หลังทดลองเท่ากับ 8.40 ซึ่งคะแนนก่อนทดลองน้อยกว่าคะแนนหลังทดลองมีค่าเท่ากับ 0.30

ตารางที่ 3 แสดงผลการใช้แบบฝึกก่อนเรียน และหลังเรียน ของแบบฝึกที่ 2

เรื่อง การรับรู้ความสามารถของตนเองในการแก้ปัญหาสังคม

แบบฝึกที่ 2 เรื่อง การรับรู้ความสามารถของ ตนเองในการแก้ปัญหาสังคม	ค่าสถิติ	
	$\bar{x}$	S.D.
ก่อนทดลอง	8.20	0.42
หลังทดลอง	8.70	0.95

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการใช้แบบฝึกก่อนที่ 2 เรื่องการรับรู้ความสามารถของตนเองในการแก้ปัญหาสังคม ค่าเฉลี่ย($\bar{x}$) ก่อนทดลองเท่ากับ 8.20 หลังทดลองเท่ากับ 8.70 ซึ่งคะแนนก่อนทดลองน้อยกว่าคะแนนหลังทดลองมีค่าเท่ากับ 0.50

ตารางที่ 4 แสดงผลการใช้แบบฝึกก่อนเรียน และหลังเรียน ของแบบฝึกที่ 3

เรื่อง การลงพื้นที่ที่ทำการศึกษาในท้องถิ่น จังหวัดสงขลา

แบบฝึกที่ 3 เรื่อง การลงพื้นที่ที่ทำการศึกษาใน ท้องถิ่น จังหวัดสงขลา	ค่าสถิติ	
	$\bar{x}$	<i>S.D.</i>
ก่อนทดลอง	7.60	2.41
หลังทดลอง	8.80	0.63

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลการใช้แบบฝึกที่ 3 เรื่อง การลงพื้นที่ที่ทำการศึกษาในท้องถิ่น จังหวัดสงขลา ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ก่อนทดลองเท่ากับ 7.60 หลังทดลองเท่ากับ 8.80 ซึ่งคะแนนก่อนทดลองน้อยกว่าคะแนนหลังทดลองมีค่าเท่ากับ 1.20

ตารางที่ 5 แสดงภาพรวมของผลการใช้แบบฝึกก่อนเรียน และหลังเรียน แบบฝึกที่1-3

ประเภทแบบฝึก	ค่าสถิติ		
	การทดลอง	$\bar{x}$	S.D.
แบบฝึกที่ 1	ก่อนทดลอง	8.10	0.74
	หลังทดลอง	8.40	1.07
แบบฝึกที่ 2	ก่อนทดลอง	8.20	0.42
	หลังทดลอง	8.70	0.95
แบบฝึกที่ 3	ก่อนทดลอง	7.60	2.41
	หลังทดลอง	8.80	0.63
รวมเฉลี่ย	ก่อนทดลอง	7.97	1.19
	หลังทดลอง	8.63	0.89

จากตารางที่ 5 พบว่า ผลการใช้แบบฝึกที่ 1 ก่อนทดลองค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 8.10 แบบฝึกที่ 2 ก่อนทดลองเท่ากับ 8.20 และแบบฝึกที่ 3 ก่อนทดลองเท่ากับ 7.60 ส่วนผลการใช้แบบฝึกที่ 1 หลังทดลองค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 8.40 แบบฝึกที่ 2 หลังทดลองเท่ากับ 8.70 และแบบฝึกที่ 3 หลังทดลองเท่ากับ 8.80 ซึ่งจากภาพรวมการใช้แบบฝึกก่อนเรียนมีคะแนนน้อยกว่าหลังเรียน คือรวมเฉลี่ยก่อน

ทดลองมีคะแนนเท่ากับ 7.97 รวมเฉลี่ยหลังทดลองมีคะแนนเท่ากับ 8.63 ซึ่งมีคะแนนรวมเฉลี่ยก่อนทดลองและหลังทดลองต่างกันเท่ากับ 0.66

4.2.2 ผลการวิเคราะห์การวัดระดับความมีน้ำใจของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

จากผลการวิเคราะห์แบบสอบถามเพื่อวัดระดับความมีน้ำใจของของนักศึกษา คณะศิลปศาสตร์โดยใช้สุนทริยสนทนาร่วมกับกิจกรรมจิตสาธารณะ ซึ่งมีรายละเอียดแสดงไว้ในตาราง 6 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 6 แสดงระดับความมีน้ำใจของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี

ราชมงคล ศรีวิชัยเป็นรายข้อ

ข้อ ที่	ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น (ร้อยละ)			
		ก่อนทดลอง		หลังทดลอง	
		ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน ($S.D.$)	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน ($S.D.$)
1.	ข้าพเจ้ามีความกระตือรือร้นในการจัดกิจกรรมหรืออื่นๆ	4.00	0.67	3.80	0.70
2.	ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นซึ่งกันและกันในการจัดกิจกรรม	4.00	0.70	3.54	0.862
3.	ข้าพเจ้าช่วยรักษาความสะอาดของสังคม เช่น ไม่ทิ้งขยะ ช่วยปิดน้ำ ปิดไฟ	4.38	0.667	4.22	0.840
4.	ข้าพเจ้ามีความคิดว่าการเก็บขยะของสังคมเป็นหน้าที่ของภารโรง พนักงานเทศบาล เท่านั้น	2.62*	1.427	3.02	1.237
5.	ข้าพเจ้ารักษาความสะอาดของห้องน้ำสาธารณะ	3.92	0.829	4.00	0.808
6.	ข้าพเจ้าใช้สาธารณะสมบัติส่วนรวมด้วยความระมัดระวัง และประหยัด	4.14	0.639	4.08	0.752

ตารางที่ 6 แสดงระดับความมีน้ำใจของนักศึกษาคณะศิลปศาสตรมหาวิทาลัยเทคโนโลยี

ราชมงคล ศรีวิชัยเป็นรายข้อ (ต่อ)

ข้อ ที่	ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น (ร้อยละ)			
		ก่อนทดลอง		หลังทดลอง	
		ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน ($S.D.$)	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน ($S.D.$)
7.	เมื่อข้าพเจ้าเห็นทรัพย์สิน เช่น แก้ว อี แก้ว น้ำ วางเกะกะไม่เป็นที่ จะนำไปเก็บเข้าที่ ทุกครั้ง	4.02	0.685	3.86	0.700
8.	สถานศึกษาควรสนับสนุนให้ผู้เรียนทำ กิจกรรมเพื่อสังคมมากขึ้น	4.04	0.727	4.06	0.740
9.	ข้าพเจ้าคิดว่าหลักสูตรของสถานศึกษา ควรเน้นกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาจิต สาธารณะให้มากขึ้น	4.02	0.769	4.04	0.807
10.	ข้าพเจ้าคิดว่าตนเองมีความสามารถที่จะ ช่วยเหลือสังคมได้	4.26	0.664	4.08	0.724
11.	ข้าพเจ้าไม่สนใจเกี่ยวกับปัญหาสังคม	2.08*	1.175	2.46	1.199
12.	ข้าพเจ้าเห็นว่าการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษา ข้าพเจ้ารู้สึกลำบากใจที่ ต้องมีส่วนร่วมด้วยคนหมู่มากที่ไม่คุ้นเคย	2.60*	1.325	2.80	1.107
13.	ข้าพเจ้าชอบยึดครองของส่วนรวมมาเป็น ของตน	2.06	1.449	2.56	1.387
14.	ข้าพเจ้าเปิดโอกาสให้ผู้อื่นสามารถใช้ ของส่วนรวม	3.58	0.992	3.56	0.861
15.	ข้าพเจ้าดูแลรักษาใช้ของส่วนรวมแล้ว เก็บเข้าที่เป็นระเบียบเรียบร้อย	4.06	0.818	3.78	0.737

ตารางที่ 6 แสดงระดับความมีน้ำใจของนักศึกษาคณะศิลปศาสตรมหาวิทาลัยเทคโนโลยี

ราชมงคล ศรีวิชัยเป็นรายข้อ (ต่อ)

ข้อ ที่	ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น (ร้อยละ)			
		ก่อนทดลอง		หลังทดลอง	
		ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน ($S.D.$)	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน ($S.D.$)
16.	ข้าพเจ้าไม่ชอบเข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญ ประโยชน์ที่ทางสถานศึกษาจัดขึ้น เพราะทำให้เสียเวลา	2.40*	1.229	2.72	1.144
17.	ข้าพเจ้าจะแบ่งปันสิ่งของให้กับเพื่อนๆ และบุคคลอื่นที่ด้อยโอกาสกว่า หรือให้ ความช่วยเหลือพวกเขาด้วยความเต็มใจ	4.20	0.756	3.92	0.778
18.	ข้าพเจ้าเห็นด้วยกับคำกล่าวที่ว่า “ คนเราต้องยอมสละผลประโยชน์ ส่วนตัวเพื่อให้สังคมอยู่ได้”	4.22	0.679	4.06	0.867
19.	ข้าพเจ้าชอบทำงานเป็นกลุ่ม หรือหมู่ คณะเพราะก่อให้เกิดความรัก ความ สามัคคี	3.94	0.769	3.96	0.903
20.	ข้าพเจ้าเห็นด้วยว่าการทำงานเป็นกลุ่ม ทำให้มีภาวะผู้นำและผู้ตาม	4.14	0.729	4.02	0.869

ตารางที่ 6 พบว่า ระดับความมีน้ำใจของนักศึกษาคณะศิลปศาสตรมหาวิทาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สรุปผลได้ดังนี้

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ประเด็นคำถามที่มีค่าเฉลี่ย($\bar{x}$)มากที่สุดคือข้าพเจ้าช่วยรักษา
ความสะอาดของสังคม เช่น ไม่ทิ้งขยะ ช่วยปิดน้ำ ปิดไฟ มีค่าเฉลี่ย($\bar{x}$)เท่ากับ4.38 รองลงมาคือ

ข้าพเจ้าคิดว่าตนเองมีความสามารถที่จะช่วยเหลือสังคมได้ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 4.26 และ ข้าพเจ้าเห็นด้วยกับคำกล่าวที่ว่า “ คนเราต้องยอมสละผลประโยชน์ส่วนตัวเพื่อให้สังคมอยู่ได้ ” มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 4.22

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่เป็นประเด็นคำถามเชิงนิเสธ จะพบว่า ประเด็นคำถามที่มีผลต่อระดับความมีน้ำใจของนักศึกษาคณะศิลปศาสตรมหาวิทยาลัเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัยมากที่สุดคือ “ข้าพเจ้าไม่สนใจเกี่ยวกับปัญหาสังคม ” มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 2.08 ลำดับต่อมาคือ “ข้าพเจ้าไม่ชอบเข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่ทางสถานศึกษาจัดขึ้นเพราะทำให้เสียเวลา ” มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 2.40 ถัดมาคือ “ข้าพเจ้าเห็นว่าการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆของสถานศึกษา ข้าพเจ้ารู้สึกลำบากใจที่ต้องมีส่วนร่วมร่วมกับคนหมู่มากที่ไม่คุ้นเคย ” มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 2.60 และลำดับสุดท้ายคือ “ข้าพเจ้ามีความคิดว่าการเก็บขยะของสังคมเป็นหน้าที่ของภารโรง พนักงานเทศบาล เท่านั้น ” มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 2.62

ตารางที่ 7 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังทดลองโดยภาพรวม โดยใช้วิธีการทดสอบค่าความแตกต่างรายบุคคลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระ (Dependent t-test) ของนักศึกษาคณะศิลปศาสตรมหาวิทยาลัเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

	N	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		Mean of after-before	p - value
		($\bar{x}$)	(S.D.)	($\bar{x}$)	(S.D.)		
แบบฝึกที่ 1	10	8.10	0.74	8.40	1.08	0.300	0.193
แบบฝึกที่ 2	10	8.20	0.42	8.70	0.95	0.500	0.052
แบบฝึกที่ 3	10	7.60	2.41	8.80	0.63	1.200	0.111
แบบสอบถาม	50	144.14	23.07	159.10	24.21	14.960**	0.000

** หมายถึงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 7 พบว่า เมื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนทดลอง และหลังทดลอง โดยภาพรวมของนักศึกษาคณะศิลปศาสตรมหาวิทยาลัเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สรุปผลได้ดังนี้

การทดลองแบบฟีกที่ 1 มีคะแนนก่อนทดลองโดยภาพรวม มีค่า ($\bar{x}$) เท่ากับ 8.10 คะแนน หลังทดลองมีค่า ($\bar{x}$) เท่ากับ 8.40 ซึ่งจากภาพรวม พบว่า ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ก่อนทดลองมีค่าน้อยกว่าหลังทดลอง เท่ากับ 0.30 และมีค่า P เท่ากับ 0.193 สรุปได้ว่าไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ

การทดลองแบบฟีกที่ 2 มีคะแนนก่อนทดลองโดยภาพรวมมีค่า ($\bar{x}$) เท่ากับ 8.20 คะแนน หลังทดลองมีค่า ($\bar{x}$) เท่ากับ 8.70 ซึ่งจากภาพรวม พบว่า ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ก่อนทดลองมีค่าน้อยกว่าหลังทดลอง เท่ากับ 0.50 และมีค่า P เท่ากับ 0.052 สรุปได้ว่าไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ

การทดลองแบบฟีกที่ 3 มีคะแนนก่อนทดลองโดยภาพรวมมีค่า ($\bar{x}$) เท่ากับ 7.60 คะแนน หลังทดลองมีค่า ($\bar{x}$) เท่ากับ 8.80 ซึ่งจากภาพรวม พบว่า ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ก่อนทดลองมีค่าน้อยกว่าหลังทดลอง เท่ากับ 1.20 และมีค่า P เท่ากับ 0.111 สรุปได้ว่าไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ

4.2.3 ผลวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ส่งผลต่อการพัฒนาความมีน้ำใจของนักศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

จากผลการวิเคราะห์แบบสอบถามปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ส่งผลต่อการพัฒนาความมีน้ำใจของนักศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดแสดงไว้ในตาราง 7 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 8 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการพัฒนาความมีน้ำใจของ
นักศึกษาคณะศิลปศาสตรมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

การทดลอง	ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วยอย่างยิ่ง (5)	เห็นด้วย (4)	เห็นด้วยปานกลาง (3)	เห็นด้วยน้อย (2)	เห็นด้วยน้อยที่สุด (1)
ก่อนทดลอง	การสนับสนุนจากครอบครัว	39.2	48.0	11.4	0.8	0.6
	การสนับสนุนจากอาจารย์และเพื่อน	28.2	51.8	18.6	1.2	0.2
หลังทดลอง	การสนับสนุนจากครอบครัว	34.6	47.0	16.6	0.8	1.0
	การสนับสนุนจากอาจารย์และเพื่อน	17.2	54.2	24.6	3.6	0.4

ตารางที่ 8 พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการพัฒนาความมีน้ำใจของนักศึกษาคณะศิลปศาสตรมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัยสรุปผลได้ดังนี้

ก่อนทดลองปัจจัยสภาพแวดล้อมด้านการสนับสนุนจากครอบครัว ระดับความคิดเห็น เห็นด้วยมากที่สุดเท่ากับ 48.0รองลงมาเห็นด้วยอย่างยิ่งเท่ากับ 39.2 เห็นด้วยปานกลาง เท่ากับ 11.4 เห็นด้วยน้อย เท่ากับ 0.8 และเห็นด้วยน้อยที่สุด เท่ากับ 0.6

หลังทดลองปัจจัยสภาพแวดล้อมด้านการสนับสนุนจากครอบครัว ระดับความคิดเห็น เห็นด้วยมากที่สุดเท่ากับ 47.0 รองลงมาเห็นด้วยอย่างยิ่ง เท่ากับ 34.6 เห็นด้วยปานกลาง เท่ากับ 16.6 เห็นด้วยน้อยที่สุด เท่ากับ 1.0 และเห็นด้วยน้อย เท่ากับ 0.8

ก่อนทดลองปัจจัยสภาพแวดล้อมด้านการสนับสนุนจากอาจารย์และเพื่อน ระดับความคิดเห็น เห็นด้วยมากที่สุดเท่ากับ 51.8 รองลงมาเห็นด้วยอย่างยิ่ง เท่ากับ 28.2 เห็นด้วยปานกลาง เท่ากับ 18.6 เห็นด้วยน้อย เท่ากับ 1.2 และเห็นด้วยน้อยที่สุด เท่ากับ 0.2

หลังทดลองปัจจัยสภาพแวดล้อมด้านการสนับสนุนจากอาจารย์และเพื่อน ระดับความคิดเห็นเห็นด้วย มากที่สุดเท่ากับ 54.2 รองลงมาเห็นด้วยปานกลาง เท่ากับ 24.6 เห็นด้วยอย่างยิ่ง เท่ากับ 17.2 เห็นด้วยน้อยเท่ากับ 3.6 และเห็นด้วยน้อยที่สุดเท่ากับ 0.4

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในบทที่ 4 จะได้นำไปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะในบทถัดไป

บทที่ 5

สรุปผลอภิปรายและข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง“การพัฒนาความมีน้ำใจของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์โดยใช้สุนทรียสนทนา ร่วมกับกิจกรรมจิตสาธารณะ” โดยมีรายละเอียดหัวข้อในผลการดำเนินงานวิจัยดังต่อไปนี้

5.1 รายละเอียดโครงการวิจัยโดยสังเขป

5.2. สรุปผลการวิจัย

- 5.1.1 ผลวิเคราะห์การใช้ชุดฝึกกิจกรรมจิตสาธารณะร่วมกับสุนทรียสนทนาของนักศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
- 5.1.2 ผลการวิเคราะห์การวัดระดับความมีน้ำใจของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
- 5.1.3 ผลวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ส่งผลต่อการพัฒนาความมีน้ำใจของ นักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

5.3 อภิปรายผล

- 5.3.1 ประเด็นวิธีการและขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย
- 5.3.2 ประเด็นความทันสมัยของเนื้อหาในชุดแบบฝึกต้องเป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจของ นักศึกษา
- 5.3.3 ประเด็นความสามารถและความสนใจของผู้เรียน

5.4 ข้อเสนอแนะ

- 5.4.1 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย
- 5.4.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

5.1 รายละเอียดโครงการวิจัยโดยสังเขป

วิจัยเรื่อง“การพัฒนาความมีน้ำใจของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์โดยใช้สุนทรียสนทนา ร่วมกับ กิจกรรมจิตสาธารณะ”มีรายละเอียดโดยสังเขปดังนี้

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลการใช้ชุดฝึกกิจกรรมจิตสาธารณะร่วมกับสุนทรียสนทนาของนักศึกษาคณะศิลป ศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

2. เพื่อศึกษาระดับความมีน้ำใจของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
3. เพื่อศึกษาปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ส่งผลต่อการพัฒนาความมีน้ำใจของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

ขอบเขตของโครงการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาความมีน้ำใจของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์โดยใช้สุนทรียสนทนาร่วมกับกิจกรรมจิตสาธารณะ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยดังนี้

1.ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัยที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2555 ภาคเรียนที่ 2 จำนวน 50 คน

2.กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2555 ภาคเรียนที่ 2 จำนวน 10 คน(เลือกด้วยความสมัครใจ)จากคณะศิลปศาสตร์โดยการเลือกแบบเจาะจง คือนักศึกษาสาขาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล (เนื่องจากมีนักศึกษาลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 2 ในวิชามนุษยสัมพันธ์และการพัฒนาบุคลิกภาพ จากคณะศิลปศาสตร์ เพียง 1 สาขา คือสาขาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล) ใช้สถิติT-test

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

มี 2 ชนิดดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ ชุดฝึกการพัฒนาความมีน้ำใจ จำนวน 3 ครั้ง มีลักษณะเป็นชุดกิจกรรมกลุ่มเพื่อจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนได้เรียนรู้และมีปฏิสัมพันธ์กันภายในกลุ่ม มีการทำกิจกรรมร่วมกัน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกิจกรรม โดยปรับปรุงมาจากกิจกรรมของ ดวงมณีวรรณสุทธิ (2552) แล้วคัดเลือกกิจกรรมเฉพาะที่เห็นว่าสามารถพัฒนาความมีน้ำใจและจิตสาธารณะของผู้เรียน โดยนำมาดัดแปลงและประยุกต์วิธีการฝึก ให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวัด

เครื่องมือที่ใช้ในการวัด ได้แก่ แบบสอบถามวัดความมีน้ำใจโดยใช้กิจกรรมจิตสาธารณะของผู้เรียน จำนวน 40 ข้อ ซึ่งมีลักษณะแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ตามมาตรวัดแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) อ้างถึงใน ชิดชนก เชิงขาว, 2539: 163-164) โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแบ่งเป็น 5 ระดับ ซึ่งจะมีเกณฑ์การให้คะแนนในลักษณะทั้งเชิงบวก (นิมาน) และเชิงลบ (นิเสธ)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยเข้าพบนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อชี้แจงนัยสำคัญในการเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มเป้าหมายในการจัดเก็บแบบสอบถาม ตลอดจนรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินงานต่าง ๆ
2. ผู้วิจัยดำเนินการจัดเก็บข้อมูลโดยนำแบบสอบถามไปแจกให้กับกลุ่มประชากร และกลุ่มตัวอย่าง โดยขอความอนุเคราะห์จากอาจารย์ผู้สอนในท้ายชั่วโมงเรียน ประมาณ 30 นาที จากนั้นเก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับมาด้วยตนเองร่วมกับผู้ประสานงาน
3. ผู้วิจัยจัดทำหนังสือขออนุญาตจากฝ่ายวิชาการและงานวิจัยในการจัดกิจกรรมสนทนากลุ่มย่อย เกี่ยวกับการใช้แบบฝึกทั้ง 3 กิจกรรมในการดำเนินกิจกรรมดังกล่าว ตามวันและเวลาที่กำหนดไว้
4. ผู้วิจัยรวบรวมเครื่องมือทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ และจัดดำเนินการตามขั้นตอนของงานวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้ข้อมูลครบถ้วนตามที่ต้องการแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ด้วย โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ซึ่งได้กำหนดขั้นตอนไว้ ดังนี้

1. ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้เกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criteria) ของ วัน เดชพิชัย, 2532 : 11) ซึ่งแบ่งคะแนนเป็นช่วง ๆ มีความหมาย ดังนี้
 - ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.00 หมายความว่า จิตสาธารณะอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด
 - ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50 หมายความว่า จิตสาธารณะอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก
 - ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50 หมายความว่า จิตสาธารณะอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง
 - ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51-2.50 หมายความว่า จิตสาธารณะอยู่ในระดับเห็นด้วยน้อย
 - ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.50 หมายความว่า จิตสาธารณะอยู่ในระดับเห็นด้วยน้อยที่สุด
2. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. ค่า T-test

5.2. สรุปผลการวิจัย

5.2.1 ผลวิเคราะห์การใช้ชุดฝึกกิจกรรมจิตสาธารณะร่วมกับสุนทรียสนทนา

ผลการใช้แบบสอบถามของนักศึกษาที่มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ก่อนทดลองเท่ากับ 3.8955 และหลังทดลองมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 3.8075 ซึ่งจะแนก่อนทดลองมากกว่าจะแนหลังทดลอง ซึ่งจากการเปรียบเทียบค่าความต่างของแบบสอบถาม มีค่าเท่ากับ 0.88

ผลการใช้แบบฝึกที่ 1 ก่อนทดลองค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 8.10 แบบฝึกที่ 2 ก่อนทดลองเท่ากับ 8.20 และแบบฝึกที่ 3 ก่อนทดลองเท่ากับ 7.60 ส่วนผลการใช้แบบฝึกที่ 1 หลังทดลองค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 8.40 แบบฝึกที่ 2 หลังทดลองเท่ากับ 8.70 และแบบฝึกที่ 3 หลังทดลองเท่ากับ 8.80 ซึ่งจากภาพรวมการใช้แบบฝึกก่อนเรียนมีคะแนนน้อยกว่าหลังเรียน คือรวมเฉลี่ยก่อนทดลองมีคะแนนเท่ากับ 7.97 รวมเฉลี่ยหลังทดลองมีคะแนนเท่ากับ 8.63 ซึ่งมีคะแนนรวมเฉลี่ยก่อนทดลองและหลังทดลองต่างกันเท่ากับ 0.66

5.2.2 ผลการวิเคราะห์การวัดระดับความมีน้ำใจของนักศึกษา

จากการเปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกก่อนทดลอง และหลังทดลองโดยภาพรวมของนักศึกษาคณะศิลปศาสตรมหาวิทาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สรุปผลได้ดังนี้

การทดลองแบบฝึกที่ 1 มีคะแนนก่อนทดลองโดยภาพรวม มีค่า ($\bar{x}$) เท่ากับ 8.10 คะแนนหลังทดลองมีค่า ($\bar{x}$) เท่ากับ 8.40 ซึ่งจากภาพรวม พบว่า ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ก่อนทดลองมีค่าน้อยกว่าหลังทดลองเท่ากับ 0.30 และมีค่า P เท่ากับ 0.193 สรุปได้ว่าไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ

การทดลองแบบฝึกที่ 2 มีคะแนนก่อนทดลองโดยภาพรวมมีค่า ($\bar{x}$) เท่ากับ 8.20 คะแนนหลังทดลองมีค่า ($\bar{x}$) เท่ากับ 8.70 ซึ่งจากภาพรวม พบว่า ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ก่อนทดลองมีค่าน้อยกว่าหลังทดลองเท่ากับ 0.50 และมีค่า P เท่ากับ 0.052 สรุปได้ว่าไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ

การทดลองแบบฝึกที่ 3 มีคะแนนก่อนทดลองโดยภาพรวมมีค่า ($\bar{x}$) เท่ากับ 7.60 คะแนนหลังทดลองมีค่า ($\bar{x}$) เท่ากับ 8.80 ซึ่งจากภาพรวม พบว่า ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ก่อนทดลองมีค่าน้อยกว่าหลังทดลองเท่ากับ 1.20 และมีค่า P เท่ากับ 0.111 สรุปได้ว่าไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ประเด็นคำถามที่มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) มากที่สุดคือข้าพเจ้าช่วยรักษาความสะอาดของสังคม เช่น ไม่ทิ้งขยะ ช่วยปิดน้ำ ปิดไฟ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 4.38 รองลงมาคือ ข้าพเจ้าคิดว่าตนเองมีความสามารถที่จะช่วยเหลือสังคมได้ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 4.26 และ ข้าพเจ้าเห็นด้วยกับคำกล่าวที่ว่า “คนเราต้องยอมสละผลประโยชน์ส่วนตัวเพื่อให้สังคมอยู่ได้” มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 4.22

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่เป็นประเด็นคำถามเชิงนิเสธ จะพบว่า ประเด็นคำถามที่มีผลต่อระดับความมีน้ำใจของนักศึกษาคณะศิลปศาสตรมหาวิทาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัยมากที่สุดคือ “ข้าพเจ้าไม่สนใจเกี่ยวกับปัญหาสังคม ” มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 2.08 ลำดับต่อมาคือ “ข้าพเจ้าไม่ชอบเข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญ

ประโยชน์ที่ทางสถานศึกษาจัดขึ้นเพราะทำให้เสียเวลา ” มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 2.40 ถัดมาคือ “ข้าพเจ้าเห็นว่าการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆของสถานศึกษา ข้าพเจ้ารู้สึกลำบากใจที่ต้องมีส่วนร่วม กับคนหมู่มากที่ไม่คุ้นเคย ” มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 2.60 และลำดับสุดท้ายคือ “ข้าพเจ้ามีความคิดว่าการเก็บขยะของสังคมเป็นหน้าที่ของการโรง พนักงานเทศบาล เท่านั้น ” มีค่าเฉลี่ย($\bar{x}$) เท่ากับ 2.62

5.2.3 ผลวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ส่งผลต่อการพัฒนาความมีน้ำใจของนักศึกษา

พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการพัฒนาความมีน้ำใจของนักศึกษาคณะศิลปศาสตรมหาวิทาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัยสรุปผลได้ดังนี้

ก่อนทดลองปัจจัยสภาพแวดล้อมด้านการสนับสนุนจากครอบครัว ระดับความคิดเห็น เห็นด้วยมากที่สุดเท่ากับ 48.0 รองลงมาเห็นด้วยอย่างยิ่งเท่ากับ39.2 เห็นด้วยปานกลาง เท่ากับ11.4 เห็นด้วยน้อย เท่ากับ 0.8 และเห็นด้วยน้อยที่สุด เท่ากับ 0.6

หลังทดลองปัจจัยสภาพแวดล้อมด้านการสนับสนุนจากครอบครัว ระดับความคิดเห็น เห็นด้วยมากที่สุดเท่ากับ 47.0 รองลงมาเห็นด้วยอย่างยิ่ง เท่ากับ 34.6 เห็นด้วยปานกลาง เท่ากับ 16.6 เห็นด้วยน้อยที่สุด เท่ากับ 1.0 และเห็นด้วยน้อย เท่ากับ 0.8

ก่อนทดลองปัจจัยสภาพแวดล้อมด้านการสนับสนุนจากอาจารย์และเพื่อน ระดับความคิดเห็น เห็นด้วยมากที่สุดเท่ากับ 51.8 รองลงมาเห็นด้วยอย่างยิ่ง เท่ากับ 28.2 เห็นด้วยปานกลาง เท่ากับ18.6 เห็นด้วยน้อย เท่ากับ 1.2 และเห็นด้วยน้อยที่สุด เท่ากับ 0.2

หลังทดลองปัจจัยสภาพแวดล้อมด้านการสนับสนุนจากอาจารย์และเพื่อน ระดับความคิดเห็นเห็นด้วย มากที่สุดเท่ากับ 54.2 รองลงมาเห็นด้วยปานกลาง เท่ากับ 24.6 เห็นด้วยอย่างยิ่ง เท่ากับ17.2 เห็นด้วยน้อยเท่ากับ 3.6 และเห็นด้วยน้อยที่สุดเท่ากับ 0.4

5.3 อภิปรายผล

จากผลการทดลองเรื่อง“การพัฒนาความมีน้ำใจของนักศึกษาคณะศิลปศาสตรโดยใช้สุนทริยสนทนาร่วมกับกิจกรรมจิตสาธารณะ” โดยมีเนื้อหาประกอบด้วย ประเด็นการพัฒนาผู้เรียน โดยมีรายละเอียดหัวข้อสรุปได้ ดังนี้

5.3.1 ประเด็นวิธีการและขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย

กระบวนการ แผนงาน และวิธีการในการปฏิบัติต่อการเก็บรวบรวมข้อมูล หรือการรวบรวมมาได้ และกำหนดวิธีการจัดหมวดหมู่ของข้อมูลให้ชัดเจน มีการชี้แจงถึงขั้นตอน และกลวิธีในการวิเคราะห์การแปลความหมาย เช่น การตรวจสอบข้อมูล วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งอาจเป็นการสัมภาษณ์ การค้นคว้าจากเอกสาร รูปภาพ ตัวอย่างผลงานที่ได้ รวมทั้งค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ด้วยว่า มีวิธีการออกแบบอย่างไร

เพื่อให้เหมาะสมกับข้อมูลที่นักวิจัยรวบรวมมาได้ ซึ่งจะเป็นส่วนสำคัญที่แสดงความสามารถของนักวิจัยว่าใช้วิธีการอย่างไรที่จะทำให้ได้ข้อมูลมา และสามารถนำมาใช้ยืนยันผลว่าเป็นสิ่งที่น่าเชื่อถือ

ซึ่งผู้วิจัยพิจารณาว่าขั้นตอนและวิธีการที่ผู้วิจัยปฏิบัติ เปรียบเทียบสิ่งที่ควรแก้ไขปรับปรุงดังต่อไปนี้

ขั้นตอนเดิมในการดำเนินการวิจัย	ขั้นตอนที่มีการปรับปรุงแก้ไข
1.แบบสอบถามที่นำไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มประชากร มีระยะเวลาในการตอบแบบสอบถามไม่เหมาะสม หรือผู้ตอบแบบสอบถามมีภาระกิจอื่นเร่งรีบตอบแบบสอบถามเร็วเกินไป	1.ผู้วิจัยควรมีการนัดหมายผู้ตอบแบบสอบถามตามวัน และเวลา รวมถึงระยะเวลาในการตอบแบบสอบถามมีความเหมาะสมด้วย
3.ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามก่อนทดลอง และหลังการทดลองมาใช้ไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ เช่น การตอบแบบสอบถามขาดความต่อเนื่อง	3.ผู้วิจัยมีการวางแผนงานไว้อย่างชัดเจน ระยะเวลาในการตอบแบบสอบถามมีความเหมาะสม โดยเฉพาะระยะเวลาในการทำแบบสอบถามก่อนทดลอง และหลังการทดลองไม่ควรทิ้งระยะเวลาในการทดลองนานเกินไป
3.ขอบเขตของประชากรไม่หลากหลายกลุ่ม ประชากรมีจำนวนแคบเกินไป (จำนวน = 50 คน) ซึ่งมีผลต่อการเป็นตัวแทนประชากรในการนำไปอ้างอิง	3.ขอบเขตของประชากรควรมีความหลากหลายกว่านี้ เช่น คณะศิลปศาสตร์ ควรมีสาขาอื่น ๆ ได้แก่ สาขาคหกรรมศาสตร์ สาขาการโรงแรมและการท่องเที่ยว เป็นต้น และกลุ่มประชากรควรมีจำนวนเหมาะสม เพื่อนำไปอ้างอิงเป็นตัวแทนกลุ่มประชากรที่ดี และเป็นการขยายผลการวิจัยไปสู่กลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกัน

5.3.2 ประเด็นความทันสมัยของเนื้อหาในชุดแบบฝึกต้องเป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจของนักศึกษา

ความทันสมัยของเนื้อหา จัดเป็นหัวข้อสำคัญของการสร้างชุดฝึกเพราะ หากเนื้อหาชุดฝึกไม่ทันสมัย และไม่อยู่ในความสนใจของผู้เรียนแล้ว การพัฒนาด้านใดๆ ก็จะไม่สัมฤทธิ์ผลและจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนน้อย

ซึ่งผู้วิจัยพิจารณาและขอสรุปเป็นประเด็นปัญหา ดังนี้

1.แบบฝึกที่ใช้มี เนื้อหา สื่อการสอนไม่ทันสมัย ไม่เร้าความสนใจ ไม่เหมาะสมกับวัย และพื้น

ฐานความรู้ของผู้เรียน อาทิเช่น แบบฝึกเรื่อง “การรับรู้ความสามารถของตนเองในการแก้ปัญหาสังคม”

: กรณีศึกษาคุณครูจุฬาลง

2. เกิดจากสาเหตุที่ผู้วิจัยไม่ได้มีการสำรวจความต้องการของผู้เรียนเกี่ยวกับเนื้อหา ที่ตรงกับ เรื่องราวความสนใจของผู้เรียนมีผลทำให้ผู้เรียนเกิดขาดความสนใจ และเบื่อหน่ายในการเข้าร่วมกิจกรรม

ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยเกี่ยวกับ ประเด็นคำถามเชิงนิเสธที่มีผลต่อระดับความมีน้ำใจของ นักศึกษาคณะศิลปศาสตรมหาวิทาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัยมากที่สุดคือ “ข้าพเจ้าไม่สนใจเกี่ยวกับ ปัญหาสังคม ” มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 2.08 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ บรู๊ค และบาร์เนตท์ (Brook and Barnett , 1960, p 155-157 อ้างอิงในอารี บัวคุ้มภัย , 2540 , หน้า 26) ได้กล่าวว่า ชุดฝึกที่ดีควรจะมีหลาย รูปแบบ มีคำสั่งหรือตัวอย่างที่เข้าใจง่าย สามารถศึกษาได้ด้วยตนเองมีความทันสมัยต่อเหตุการณ์ และมีความหมายต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้ฝึกอยู่เสมอ แม้ว่าเวลาผ่านไปนานสักเท่าใดก็ตาม ทำให้ การเรียนรู้ยังคงอยู่ในความทรงจำของผู้เรียนตลอดไป

จากประเด็นปัญหาดังกล่าวจากผลการวิจัย สรุปได้ว่า ความทันสมัยของเนื้อหาในชุดแบบฝึกต้อง เป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจของนักศึกษา ต้องเป็นข้อมูลที่มีความทันสมัย ทันต่อสถานการณ์และได้รับการ ปรับปรุงแก้ไขตามระยะเวลาอย่างเหมาะสม การประเมินด้านของความทันสมัยควรเป็นสิ่งที่แสดงความ ชัดเจนของความทันสมัยของข้อมูลระดับใด เพราะข้อมูลทุกวันย่อมแสดงว่าเป็นข้อมูลที่มีความทันสมัย กับสถานการณ์ และทั้งนี้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่จัดอย่างเป็นกระบวนการ ด้วยรูปแบบ วิธีการ ที่หลากหลาย ให้ได้รับประสบการณ์จากการปฏิบัติจริง มีความหมาย และมีคุณค่าในการพัฒนา ผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม มุ่งเสริมเจตคติ คุณค่าชีวิต ปลูกฝังคุณธรรมและ ค่านิยมที่พึงประสงค์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง สร้างจิตสำนึกในธรรมชาติและสิ่ง แวดล้อม ปรับตัวและปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ประเทศชาติและดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

จากการทดลองแบบฝึกทั้ง 3 ชุด ซึ่งจากภาพรวม พบว่า ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ก่อนทดลองมีค่าน้อยกว่า ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) หลังทดลอง สรุปได้ว่าไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของผู้ช่วย ศาสตราจารย์ นาวาอากาศโท ดร.สุมิตร สุวรรณ จากบทความที่ว่า “ความแตกต่างการวิจัยเชิงปริมาณและ การวิจัยเชิงคุณภาพ ” อภิปรายได้ว่า การวิจัยดังกล่าวเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) นั้น เป็นการแสวงหาความรู้โดยการพิจารณาปรากฏการณ์สังคมจากสภาพแวดล้อมตามความจริงในทุกมิติ สนใจข้อมูลด้านความรู้สึกนึกคิด การให้ความหมายหรือคุณค่ากับสิ่งต่าง ๆ ตลอดจนค่านิยม พฤติกรรมหรือ อุดมการณ์ของบุคคล เน้นการเข้าไปสัมผัสกับข้อมูลหรือปรากฏการณ์โดยตรง มักใช้เวลานานในการศึกษา ติดตามระยะยาว ไม่เน้นการใช้สถิติตัวเลขในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การสังเกตและการสัมภาษณ์เป็นวิธีหลัก ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความ โดยโยงไปถึงแนวคิดทฤษฎีเพื่อให้ความหมาย แก่ข้อมูลที่ได้ หลังจากนั้นจึงทำการสร้างข้อสรุปในเรื่องดังกล่าวขึ้น แต่หากเป็นการศึกษาเอกสาร การ วิเคราะห์ข้อมูลจะใช้วิธีที่เรียกว่า การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ให้เห็นว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร

อย่างไรก็ตาม จากที่กล่าวมาจะเห็นว่าการศึกษาทั้ง 2 วิธีนี้มีความแตกต่างกัน การวิจัยเชิงคุณภาพ มีความยืดหยุ่นกว่าการวิจัยเชิงปริมาณ ทั้งในเรื่องความเป็นธรรมชาติในวิธีการศึกษา สามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างผสมกลมกลืนกับบริบท ความเป็นองค์รวมของการศึกษาโดยไม่แยกส่วน วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และจำนวนผู้ให้ข้อมูล แต่ก็มีข้อจำกัดในเรื่องของเวลาและทำได้เฉพาะกรณี ซึ่งไม่สามารถทำการศึกษากับคนจำนวนมากได้หรือไม่ใช่ตัวแทนของประชากรที่ศึกษาทั้งหมด ดังนั้นข้อค้นพบจึงไม่สามารถนำไปใช้อ้างอิงกับกรณีอื่น ๆ ได้ (generalization) หรือได้น้อย อีกทั้งการศึกษาในภาคสนามตัวผู้วิจัยถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยจะต้องได้รับการฝึกฝนมาเป็นพิเศษสำหรับการวิจัยชนิดนี้ จึงมักถูกโจมตีในเรื่องอคติส่วนตัวหรือความรู้สึกนึกคิดที่หล่อหลอมมาจากประสบการณ์เดิม ซึ่งอาจส่งผลโน้มเอียงต่อความเที่ยงตรงและความน่าเชื่อถือของข้อมูล ดังนั้นการจะเลือกใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณหรือการวิจัยเชิงคุณภาพนั้น ผู้วิจัยจะต้องตระหนักถึงเนื้อหาความรู้ในศาสตร์หรือสาขาวิชานั้น ๆ รวมถึงลักษณะของเรื่องที่จะทำการวิจัย โจทย์หรือคำถามการวิจัย วัตถุประสงค์ในการวิจัย ตลอดจนความถนัดหรือความสนใจของผู้วิจัยด้วย

5.3.3 ประเด็นความสามารถและความสนใจของผู้เรียน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดแนวทางการจัดการศึกษา โดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ โดยจัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกัน แก้ปัญหาและเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กอปรกับ มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมและเทคโนโลยี ก่อให้เกิดทั้งผลดีและผลเสียต่อการดำเนินชีวิตในปัจจุบันของบุคคล ทำให้เกิดความยุ่งยากซับซ้อนมากยิ่งขึ้น จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินชีวิตให้สามารถดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณค่ามีศักดิ์ศรี และมีความสุข

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยขอสรุปเป็นประเด็นปัญหา ดังนี้

1. แบบฝึกที่นำมาทดลองใช้ไม่ได้ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะของชุดฝึกที่ดีของ วรสุดา บุญยไวโรจน์ (2536) ที่ว่าแบบฝึกที่ดีควรตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล เช่น ความแตกต่างของผู้เรียน ด้านความต้องการ ความสนใจ ความพร้อม สติปัญญา และประสบการณ์ ตลอดจนควรมีการจัดกลุ่มผู้เรียน คณะกลุ่มผู้เรียนทั้งเก่ง ปานกลาง และอ่อนตามสภาพจริง

2. แบบฝึกที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมมีระยะเวลาฝึกฝนไม่เพียงพอ ไม่เหมาะสมกับวัย หรือความสามารถของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ชันธชัย มหาโพธิ์ (2535) ที่ว่าแบบฝึกที่ดีควรมีเนื้อหาที่ตรงวัตถุประสงค์ กิจกรรมเหมาะสมกับระดับวัยหรือความสามารถของผู้เรียน ใช้เวลาที่เหมาะสม

กับวัย ใช้เวลาที่เหมาะสมสำหรับฝึกเขียน และท้าทายความสามารถของผู้เรียนและสามารถนำไปฝึกด้วยตนเอง

3. บุคลิกภาพ และทัศนคติของผู้เรียนที่เป็นเชิงลบ ซึ่งมีผลต่อการเรียนรู้ ก่อนพัฒนาจิตสาธารณะ ควรสร้างความตระหนักในคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ได้แก่ ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี มีน้ำใจ ซึ่งเป็นรากฐานของการพัฒนาเยาวชนที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อย่างยั่งยืนต่อไป

จากประเด็นปัญหาดังกล่าวข้างต้น สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ว่า การจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป้าหมายสำคัญที่สุดของการจัดการศึกษา คือการจัดการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนแต่ละคนได้พัฒนาตนเองสูงสุด ตามกำลังหรือศักยภาพของแต่ละคน โดยยึดหลักความเชื่อพื้นฐานว่า ทุกคนมีความแตกต่างกัน ทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ และการเรียนรู้เกิดได้ทุกที่ ทุกเวลา ทั้งด้านความต้องการ ความสนใจ ความถนัดและยังมีทักษะพื้นฐานอันเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการเรียนรู้ อันได้แก่ ความสามารถในการฟัง พูด อ่าน เขียน ความสามารถทางสมอง ระดับสติปัญญา และการแสดงผลของการเรียนรู้ออกมาในลักษณะที่ต่างกัน แก่นแท้ของการเรียนคือ ครูต้องเปลี่ยนจากการยึดวิชาเป็นตัวตั้ง มาเป็นยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

5.4 ข้อเสนอแนะ

5.4.1 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

5.4.1.1 ก่อนพัฒนาจิตสาธารณะ ควรสร้างความตระหนักในคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ได้แก่ ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี มีน้ำใจ ซึ่งเป็นรากฐานของการพัฒนาเยาวชน

5.4.1.2 การสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องจิตสาธารณะ ควรเน้นกิจกรรมการเรียนการสอนที่เป็นเรื่องใกล้ตัว อาทิเช่น จิตสาธารณะของฉันทน์ จิตสาธารณะสำคัญไฉน รู้จักความมีน้ำใจ รู้จักบุคคลที่ทำความดี โดยการนำทฤษฎีทางจริยธรรมของโคล์เบิร์ก (Kolhberg) และแนวคิดการพัฒนาจิตพิสัยของบลูม (Bloom) เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการรับรู้ และเข้าใจ ในการทำตามกฎเกณฑ์ของสังคม เกิดเป็นความสนใจ เพื่อคาดหวังให้สังคมยอมรับ

5.4.1.3 ควรจัดบรรยากาศให้ผู้วิจัย หรือผู้ฝึกผู้ฝึกสอนกลายเป็นกันเอง ไม่เคร่งเครียด และมีการให้รางวัล เช่น ขนม สมุด ปากกา หรือสิ่งที่มีวัยรุ่นชื่นชอบ เพื่อเป็นแรงจูงใจ

5.4.2 ข้อเสนอแนะในการทาวิจัยครั้งต่อไป

5.4.2.1 ควรมีการบูรณาการรูปแบบและเทคนิค ตลอดจนการฝึกให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง เพื่อสร้างผลให้เกิดขึ้นมากกว่าความตระหนัก

5.4.2.2 ควรมีการทดลองระยะยาวเพื่อติดตามผลและความคงทนของการเรียนรู้

5.4.2.3 ควรพัฒนาจิตสาธารณะด้านต่าง ๆ ตามวัยและการเรียนรู้ของบุคคลเพื่อความต่อเนื่อง

5.4.2.4 ควรทดลองใช้ชุดฝึกจิตสาธารณะกับนักศึกษากลุ่มอื่น ๆ เช่น นักศึกษาคณะอื่น ๆ สถาบันการศึกษาอื่น ๆ ในภาคใต้ เพื่อเปรียบเทียบผลที่ได้ว่าแตกต่างกันอย่างไร เป็นการขยายผลการวิจัยไปสู่กลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกัน

บรรณานุกรม

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2542). การจัดการเครือข่าย : กลยุทธ์สู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา.

กรุงเทพฯ : ชักเชสมีเดีย.

ชิดชนก เชิงเซาว์. (2539). วิจัยทางการศึกษา. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

ดวงมณี วรรณวิสุทธิ. (2552). การพัฒนาจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษาช่วงชั้นที่ 4. วิทยานิพนธ์

การวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ธีรยุทธ บุญมี. (2536). รับรู้ถึงสิทธิควบคู่ไปกับหน้าที่และความรับผิดชอบสำนึกถึงพลังของ...[ออนไลน์].

เข้าถึงได้จาก <http://kb.psu.ac.th/psukb/bitstream/2010/8269/6/Chapter2.pdf> (วันที่ค้นข้อมูล

10 พฤษภาคม 2556)

ทศนา แคมมณี. (2546). การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ :

ชักเชสมีเดีย.

ประไพ ประดิษฐ์สุขถาวร. บทความคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก

<http://taamkru.com/th> (วันที่ค้นข้อมูล 8 พฤษภาคม 2556)

บทความความมีน้ำใจ. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก [http:// www.thaigoodview.com / node/3369](http://www.thaigoodview.com/node/3369)

(วันที่ค้นข้อมูล 2 พฤษภาคม 2556).

ประเวศ วะสี. (2541). ยุทธศาสตร์ทางปัญญาของชาติ. กรุงเทพฯ : มูลนิธิภูมิปัญญา.

มนชัย พินิจจิตรสมุทร.สุนทรียสนทนา ศาสตร์สู่ความสำเร็จขององค์กร.[ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก

[http:// www.pantown.com](http://www.pantown.com) (วันที่ค้นข้อมูล 31 มกราคม 2555).

ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2549 : 347). จิตวิทยาพัฒนาการทุกช่วงวัย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ศิริจันทร์ สุขใจ. บทความสุขภาพจิต โรงพยาบาลศรีมหาโพธิ์. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก

<http://www.jvkk.go.th/jvkkfirst/story/health/36.htm> (วันที่ค้นข้อมูล 8 พฤษภาคม 2556).

สุมิตร สุวรรณ. บทความความแตกต่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก
http://rlc.nrct.go.th/ewt_dl.php?nid=899 (วันที่ค้นข้อมูล 25 กุมภาพันธ์ 2557).

หฤทัย อาจปรุ. (2554). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ภาวะผู้นำ รูปแบบการดำเนินชีวิตและ
 ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองกับการมีจิตสาธารณะของนักศึกษาพยาบาล. วิทยานิพนธ์
 พยาบาลศาสตรบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

แหวง ไชจิรากร. (2550). จุดประกาย...คิด (ดนตรี) เพื่อจิตสาธารณะ. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก
<http://www.adem.com/view.php> (วันที่ค้นข้อมูล 28 พฤษภาคม 2556).

อริยา คูหา และสุวิมล นราองอาจ. (2553). จิตสาธารณะและรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักศึกษา
 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

อ้อมใจ วงษ์มณฑา. (2552). รายงานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษา
 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปัตตานี. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

Bloom , Benjamin S . (1976). Human Characteristics and School Learning. New York :
 McGraw-Hill Book Co.

Bandora A. (1977). Social Learning Theory. New Jersey : Prentice –Hall.

DeBono , E. (1992). Six Thinking Hats for School. London : Haeker Browlow Education.

ประวัติคณะผู้วิจัย

1.ชื่อ-นางสาววรรณวดี แก้วประพันธ์ (หัวหน้าโครงการวิจัย)

1.นางสาววรรณวดี แก้วประพันธ์ (Ms. Wassawadee KEAWPRAPAN)

2. เลขหมายบัตรประจำตัวประชาชน 3 9698 00194 831

3. ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์สอน

4. หน่วยงาน สาขาศึกษาทั่วไป หลักสูตรวิชาสังคมศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

สถานที่ตั้ง เลขที่ 121 ถ.เพชรเกษม11 ต. หาดใหญ่ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110

โทรศัพท์ (074) 232-874 ต่อ 1201

ที่อยู่ปัจจุบัน เลขที่ 121 ถ.เพชรเกษม ต.หาดใหญ่ อ.หาดใหญ่ จ. สงขลา 90110

มือถือ 08-4856-5769 อีเมลล์ W-sdee@hotmail.com

5. ประวัติการศึกษา

ปริญญาโท ศีษสาสตรมหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษา) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต (จิตวิทยาการให้คำปรึกษาและแนะแนว) มหาวิทยาลัยรามคำแหง

6. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ

จิตวิทยาการให้คำปรึกษาระดับมัธยม และอุดมศึกษา

7. งานวิจัยที่ทำเสร็จแล้ว

เรื่อง ความเครียด ปัจจัยที่ทำให้เกิดความเครียด และการจัดการความเครียด ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

2.นางวิไลลักษณ์ เกตุแก้ว

1. นางวิไลลักษณ์ เกตุแก้ว (Wilailak Khetkhaw)

2.เลขหมายบัตรประจำตัวประชาชน 3 4701 01537 221

3. ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระดับ 8

4.หน่วยงาน สาขาศึกษาทั่วไป หลักสูตรวิชาสังคมศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

สถานที่ตั้ง เลขที่ 1ถ. ราชดำเนินนอก ต. บ่อยาง อ. เมือง จ. สงขลา 90000 โทร. (074-317190)

มือถือ 08-9870-1134 อีเมลล์ Kwilailabu@hotmail.com

5.ประวัติการศึกษา ปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต (เทคโนโลยีทางการศึกษา)

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (2537)

ปริญญาตรี คุรุศาสตร์บัณฑิต (เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา)

วิทยาลัยครูสวนสุนันทา (2535)

3.นางพัชรินทร์ ชังมะ (ผู้ร่วมวิจัย)

1. นางพัชรินทร์ ชังมะ (Mrs. Patcharin KANGKHA)

2. เลขหมายบัตรประจำตัวประชาชน 3 3109 00569 58 3

3. ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระดับ ๘

4. หน่วยงาน สาขาภาษาต่างประเทศ หลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากลคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

สถานที่ตั้ง เลขที่ 1๕. ราชดำเนินนอก ต. บ่อหย่าง อ. เมือง จ. สงขลา 90000

โทรศัพท์ (074) 317-100 ต่อ 1605

ที่อยู่ปัจจุบัน เลขที่ 81/68 ถ. ราชดำเนินนอก ต. บ่อหย่าง อ. เมือง จ. สงขลา 90000

มือถือ 08-9920-3319 อีเมลล์ patcharin_40@hotmail.com

5. ประวัติการศึกษา

ปริญญาโท ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ภาษาศาสตร์ประยุกต์ (การสอนภาษาอังกฤษเพื่อ

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

ปริญญาตรี การศึกษาศาสตบัณฑิต (ภาษาอังกฤษ) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน

6. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ

การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Autonomous Learning Development)

การพัฒนาทักษะการเขียนภาษาอังกฤษ

7.งานวิจัยที่ทำเสร็จแล้ว

The use of Problem Specific Guideline (PDG) Improve Student's Accwacy Writing

2.นางวิไลลักษณ์ เกตุแก้ว

1. นางวิไลลักษณ์ เกตุแก้ว (Wilailak Khetkhaw)

2.เลขหมายบัตรประจำตัวประชาชน 3 4701 01537 221

3. ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระดับ 8

4.หน่วยงาน สาขาศึกษาทั่วไป หลักสูตรวิชาสังคมศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

สถานที่ตั้ง เลขที่ 1ถ. ราชดำเนินนอก ต. บ่อยาง อ. เมือง จ. สงขลา 90000 โทร. (074-317190)

มือถือ 08-9870-1134 อีเมลล์ Kwilailabu@hotmail.com

5.ประวัติการศึกษา ปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต (เทคโนโลยีทางการศึกษา)

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (2537)

ปริญญาตรี คุรุศาสตร์บัณฑิต (เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา)

วิทยาลัยครูสวนสุนันทา (2535)

